

Cynnig i gau Ysgol y Fro

Dogfen Ymgynghori

sirgar.llyw.cymru
carmarthenshire.gov.wales

Cynnwys

1.	Cyflwyniad	1
2.	Cefndir	1
3.	Yr Ysgol sy'n Destun Cynnig	3
4.	Y Cynnig – Cau Ysgol y Fro	10
5.	Yr angen am leoedd a'r effaith ar hygyrchedd ysgolion	27
6.	Ysgolion y mae'r cynnig yn debygol o effeithio arnynt	30
7.	Yr effaith ar ansawdd a safonau mewn addysg	32
8.	Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (WESP)	35
9.	Cyllid.....	36
10.	Tir, Adeiladau a Theithio.....	38
11.	Y Broses Ymgynghori.....	40
12.	Trefniadau Derbyn.....	43
13.	Asesiadau o'r Effaith.....	44
	Atodiad A - Ffurflen Ymateb	45
	Atodiad B. Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned.....	49
	Atodiad C: Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg	54
	Atodiad D: Ysgolion y mae'r cynnig yn debygol o effeithio arnynt	66

1. Cyflwyniad

Mae'r ddogfen ymgynghori hon yn egluro cynnig yr Awdurdod Lleol i newid y ddarpariaeth addysg gynradd yn ward Llangyndeyrn, gan gynnwys y cynnig i gau Ysgol y Fro o 31 Rhagfyr 2026. Pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo, byddai disgyblion sy'n mynychu Ysgol y Fro ar hyn o bryd yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen, Heol Spurrell, Caerfyrddin. Cymeradwyodd Cabinet y Cyngor Sir y penderfyniad i ymgynghori ar y cynnig hwn ar 17 Tachwedd 2025.

Mae'r ddogfen hon yn nodi'r heriau sy'n wynebu'r ysgol ar hyn o bryd, yr opsiynau a ystyrir i fynd i'r afael â'r materion hyn, a'r opsiwn a ffeirir. Mae'n rhoi cyfle i rieni, gofalwyr, staff yr ysgol, a phobl eraill sydd â diddordeb gyflwyno sylwadau neu gynigion eraill i'w hystyried. Yn dilyn y cyfnod ymgynghori, bydd y Cyngor Sir yn adolygu'r holl adborth cyn penderfynu a ddylid gweithredu'r cynigion.

Bydd yr ymgynghoriad yn cael ei gynnal yn unol â Chôd Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru (2018) (y Côd). Bydd y cyfnod ymgynghori yn cael ei gynnal rhwng 16 Ionawr a 2 Mawrth 2026. Ni fydd unrhyw ymatebion sy'n dod i law ar ôl y dyddiad cau yn cael eu hystyried fel rhan o'r broses ymgynghori hon.

2. Cefndir

Mae cyfrifoldeb cyfreithiol ar yr Awdurdod Lleol i adolygu nifer a math yr ysgolion sydd ganddo ac a yw'n llwyddo ai peidio i wneud y defnydd gorau o'r adnoddau a'r cyfleusterau sydd ar gael i ddarparu'r cyfleoedd y mae plant yn eu haeddu.

Ar 18 Tachwedd 2024 cymeradwyodd Cabinet Cyngor Sir Caerfyrddin [Strategaeth y Rhaglen Moderneiddio Addysg](#) wedi'i diweddarau gyda'r nod o gyflawni dyheadau'r Awdurdod Lleol o ran moderneiddio ac ad-drefnu ysgolion.

Mae'r strategaeth hon wedi'i datblygu i lywio'r gwaith o roi'r Rhaglen Moderneiddio Addysg newydd ar waith yn y dyfodol. Mae strategaeth y rhaglen yn cael ei harwain gan gyfres o amcanion strategol:

- Datblygu rhwydwaith o ysgolion sy'n effeithiol yn addysgol ac sy'n defnyddio adnoddau'n effeithlon ac yn gynaliadwy yn y tymor hir.
- Datblygu patrwm darpariaeth er mwyn i bob lleoliad dysgu hwyluso addysg o ansawdd uchel ar gyfer ei holl ddysgwyr cofrestredig, a hynny naill ai fel sefydliad unigol neu fel rhan o ffederasiwn neu drefniant cydweithredol gyda lleoliadau neu ddarparwyr eraill.
- Creu amgylchedd ysgol sy'n caniatáu i bob plentyn ym mhob ysgol gyrchu cwricwlwm a chael profiadau addysgu sy'n eu cymell i gyflawni eu llawn botensial, yn ogystal â hwyluso rhaglen o weithgareddau allgyrsiol sy'n hyrwyddo eu lles corfforol ac emosiynol.
- Datblygu seilwaith ym mhob ysgol sy'n eu galluogi i ddarparu addysg yn yr 21ain ganrif, gan hwyluso'r gwaith o wireddu'r amcanion craidd ar gyfer codi safonau addysgol a chynnal perfformiad o safon uchel.

- Gweithio'n strategol o ran darparu buddsoddiadau cyfalaf, ac integreiddio hynny â rhaglen i resymoli'r ddarpariaeth ledled y rhwydwaith ysgolion er mwyn cyflenwi'r galw yn effeithiol.
- Datblygu rhwydwaith ysgolion cynaliadwy ac integredig sy'n cyd-fynd â pholisïau trafnidiaeth lleol a chenedlaethol, gan sicrhau mynediad effeithlon i fyfyrwyr wrth gydbwysu gofynion statudol ag ystyriaethau fforddiadwyedd. Mae hyn yn cynnwys gwneud y defnydd gorau posibl o leoliadau ysgolion, cysylltiadau trafnidiaeth, a llwybrau teithio llesol i gefnogi hygyrchedd, cynaliadwyedd amgylcheddol, a bod yn gost effeithiol.
- Anelu at ailadeiladu, ailfodelu, adnewyddu neu foderneiddio'r holl ysgolion sydd i'w cadw yn y tymor hir, er mwyn iddynt gydymffurfio, i'r graddau y mae hynny'n ymarferol, â'r safonau dylunio a fabwysiadwyd.
- Cyfrannu at gyflawni amcanion polisi ehangach, er enghraifft, adnewyddu ac adfywio cymunedol, ffyrdd iach o fyw ac ati, trwy ddatblygu seilwaith galluogi priodol.
- Gwella effeithlonrwydd a dichonoldeb addysgol y sector ysgolion trwy leihau nifer y lleoedd gwag i lefel resymol, a hwyluso, lle bo hynny'n ymarferol, y dewisiadau a fynegir gan rieni ac ymateb yn effeithiol i newidiadau demograffig.
- Datblygu seilwaith mewn ysgolion sy'n gwbl hygyrch i bawb ac sy'n galluogi pob dysgwr i gael mynediad at addysg o safon uchel, beth bynnag fo'i anghenion.
- Datblygu atebion unigol a chydweithredol ar gyfer ysgolion sy'n cyfrannu at y system addysg gyfun ledled y sir.

Mae pob ysgol yn Sir Gaerfyrddin yn cael ei gwerthuso drwy gyfrwng [Asesiad Hyfywedd](#). Mae'r asesiad yn cael ei gynnal yn erbyn cyfres o feini prawf seiliedig ar dystiolaeth, sy'n caniatáu gwneud asesiad o hyfywedd gweithredol yr ysgol, a gwneud penderfyniadau ar sail angen buddsoddi cymharol pob ysgol. Mae hyn yn galluogi'r Awdurdod i bennu rhaglen yn wrthrychol ar gyfer yr adolygiad strategol o'r rhwydwaith ysgolion a buddsoddi mewn moderneiddio'r ystad ysgolion mewn modd sy'n dryloyw ac yn amlwg yn deg. O ganlyniad, mae pob ysgol yn cael ei rhoi mewn categori o fewn continwwm hyfywedd, i gadarnhau'r prognosis ar gyfer yr ysgol honno.

Mae Ysgol y Fro wedi cael ei nodi fel ysgol sy'n wynebu problemau yn dilyn yr Asesiad Hyfywedd ac o ganlyniad mae wedi bod yn destun adolygiad pellach.

2.1 Llunio Trafodaeth

Cynhaliwyd cyfarfod gyda'r Pennaeth, y Corff Llywodraethu a'r Aelod Lleol yn Ysgol y Fro ar yr 11 Mawrth 2025. Yn y cyfarfod hwn trafodwyd y materion mae'r ysgol yn eu hwynebu a'r posibilïadau ar gyfer y dyfodol. Rhoddwyd cyfle i'r Corff Llywodraethu ddarparu opsiynau i fynd i'r afael â'r materion y mae'r ysgol yn eu hwynebu er mwyn eu cynnwys yn yr adroddiad a gyflwynwyd i Gabinet y Cyngor Sir i'w ystyried ymhellach, ond nid oedd unrhyw opsiynau rhesymol wedi'u cyflwyno gan y Corff Llywodraethu.

3. Yr Ysgol sy'n Destun Cynnig

Mae Ysgol y Fro yn ysgol gynradd wledig Cyfrwng Cymraeg 4-11 oed ym mhentref Llangyndeyrn. Sefydlwyd yr ysgol ym 1996 fel ffederasiwn o dair ysgol i ddiogelu darpariaeth addysgol yn yr ardal. Oherwydd newidiadau demograffig, ym mis Medi 2014 cafodd yr ysgol ei symud i un lleoliad, sef y safle presennol.

Cafodd Ysgol y Fro ei nodi ar gyfer adolygiad yn dilyn Asesiad Hyfywedd o bob Ysgol Gynradd. Aseswyd yr ysgol yn erbyn y Meini Prawf Hyfywedd a nodir yn Strategaeth y Rhaglen Moderneiddio Addysg sydd wedi'i diweddarau, fel y'i cymeradwywyd gan y Cabinet ar 18 Tachwedd 2024.

Mae Atodiad F o'r Côt yn nodi Ysgol y Fro fel ysgol wledig. Mae'r Côt yn nodi trefniadau arbennig ar gyfer ysgolion gwledig gan sefydlu rhagdybiaeth drefniadol yn erbyn eu cau.

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod Lleol ddilyn set fwy trylwyr o weithdrefnau a meini prawf wrth baratoi cynnig i gau ysgol wledig, yn ogystal ag yn ystod y broses ymgynghori ac wrth wneud penderfyniad terfynol ynghylch a ddylid bwrw ymlaen â'r cau.

Mae'r Côt yn ei gwneud yn ofynnol i Gabinet y Cyngor Sir gyflwyno papur cynnig, cyn penderfynu a ddylid symud ymlaen i ymgynghori. Cynhaliwyd y broses hon ar 17 Tachwedd 2025 a phenderfyniad y Cabinet oedd bwrw ymlaen i ymgynghori ar y cynnig i gau Ysgol y Fro.

3.1 Gwybodaeth am yr Ysgol

		Ysgol y Fro
Lleoliad yr Ysgol		Llangyndeyrn, Sir Gaerfyrddin, SA17 5BW
Ystod Oedran		4-11
Categori'r Ysgol (Cymunedol, Gwirfoddol a Gynorthwyr, Gwirfoddol a Reolir)		C
Categori Iaith		3, Cyfrwng Cymraeg
Nifer y disgyblion ar y gofrestr (CYBLD 2025)	Oedran Meithrin	0
	Derbyn – B.6	15
	Cyfanswm	15
Nifer y disgyblion ar y gofrestr yn flaenorol (gan gynnwys Meithrin) (CYBLD)	Ionawr 2024	21
	Ionawr 2023	21
	Chwefror 2022	26
	Ebrill 2021	21
Amcanestyniadau o Nifer y Disgyblion (ac eithrio Meithrin) (2025)	Ionawr 2026	18
	Ionawr 2027	21
	Ionawr 2028	24
	Ionawr 2029	27
	Ionawr 2030	27
Capasiti Meithrin 24/25		5
Capasiti Derbyn-B6 24/25		36
Cyfanswm Capasiti 24/25		41
Capasiti Meithrin 25/26		5
Capasiti Derbyn-B6 25/26		41
Cyfanswm Capasiti 25/26		46
Cost fesul disgybl (2024/25)		£7,832
Cyllideb Ysgol (2024/25)		£164,477
Cost fesul disgybl (2025/26)		£11,141
Cyllideb Ysgol (2025/26)		£167,115
Canlyniad Arolygiad Estyn (Chwefror 2025)		Mesurau Arbennig https://www.estyn.llyw.cymru/darparwyr/ysgol-y-fro-cy/
Categori Cyflwr Adeilad (2024)		B
Addasrwydd yr Adeilad		C

(CYBLD) - Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion

Graddau Categori Cyflwr Adeilad		Addasrwydd	
Gradd A	Fel newydd	Gradd A	Cyfleusterau da sy'n addas ar gyfer addysgu, dysgu a llesiant yn yr ysgol.
Gradd B	Yn weithredol ddiogel, ac yn dangos mân ddirywiad yn unig	Gradd B	Boddhaol, yn perfformio fel y bwriadwyd, ond nid yw'n cefnogi darparu'r cwricwlwm mewn rhai meysydd.
Gradd C	Gweithredol ond angen gwaith atgyweirio neu amnewid mawr yn y tymor byr i'r tymor canolig.	Gradd C	Gwael, mae dulliau addysgu yn rhwystro/cael effaith andwyol ar drefniadaeth yr ysgol.
Gradd D	Anweithredol neu risg ddifrifol o fethiant mawr	Gradd D	Gwael, mae'r adeiladau'n rhwystro gallu'r staff i ddarparu'r cwricwlwm yn ddifrifol.

3.2 Trefniadau Cyfredol – Y Sefyllfa Bresennol yn Ysgol y Fro

Mae Ysgol y Fro yn ysgol gynradd wledig Cyfrwng Cymraeg 4-11 oed ym mhentref Llangyndeyrn.

Mae'r ysgol yn cael ei rheoli gan athro â gofal sydd wedi'i secondio fel pennaeth dros dro. Ar hyn o bryd mae'r holl ddisgyblion o chwe grŵp blwyddyn yn cael eu dysgu mewn un dosbarth.

Cafodd yr ysgol ei harolygu ddiwethaf gan Estyn ym mis Chwefror 2025 ac yn unol â Deddf Addysg 2005, roedd Prif Arolygydd Ei Fawrhydi o'r farn bod angen Mesurau Arbennig mewn perthynas â'r ysgol.

Dangosodd data diweddaraf y Cyfrifiad Ysgolion Blyneddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) (2025) fod 15 o ddisgyblion ar y gofrestr, 0 disgybl o dan oedran ysgol statudol (Meithrin) a 15 o oedran ysgol statudol (Derbyn ac uwch).

O blith y 15 disgybl ar y gofrestr yn CYBLD 2025, roedd 11 o ddisgyblion yn mynychu'r ysgol o fewn y dalgylch tra bod y 4 disgybl arall yn mynychu'r ysgol y tu allan i'r dalgylch. Yn ogystal, roedd 61 o ddisgyblion a oedd yn byw yn y dalgylch yn mynychu ysgolion eraill.

Capasiti'r ysgol ar gyfer blwyddyn academiaidd 2024-2025 oedd 41 lle. Capasiti'r ysgol ar gyfer blwyddyn academiaidd 2025-2026 yw 46 lle.

Mae'r ysgol yn wynebu sawl her y mae angen mynd i'r afael â nhw er mwyn sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd ei ddarpariaeth ysgolion cynradd, gan gynnwys:

Niferoedd isel o ddisgyblion sy'n gostwng

Mae nifer isel o ddisgyblion wedi bod yn yr ysgol am gryn dipyn o amser a dros y saith mlynedd diwethaf mae nifer y disgyblion sy'n mynychu Ysgol y Fro wedi gostwng yn gyffredinol. Ym mis Ebrill 2021 roedd 21 o ddisgyblion yn mynychu'r ysgol, ond mae hyn wedi gostwng i 15 disgybl ym mis Ionawr 2025.

Blwyddyn CYBLD	Meithrin Amser Llawn	Derbyn	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
2025	0	5	4	4	1	1	0	0	15
2024	1	5	4	1	1	1	1	7	21
2023	3	4	1	1	1	1	7	3	21
2022	4	1	1	1	1	7	4	7	26
2021	1	1	1	1	7	3	6	1	21

Data Dalgylchoedd

Mae data CYBLD 2025 yn dangos bod nifer isel o ddisgyblion yn mynychu'r ysgol o'r dalgylch. Mae mwyafrif y disgyblion o fewn y dalgylch yn mynychu ysgolion eraill yn yr ardal.

Cyfanswm Nifer y Disgyblion	Disgyblion sy'n byw yn y dalgylch sy'n mynychu'r ysgol hon	Disgyblion sy'n byw y tu allan i'r dalgylch sy'n mynychu'r ysgol hon	Disgyblion sy'n byw yn y dalgylch sy'n mynychu ysgolion eraill
15	11	4	61*
*Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Abergwili, Ysgol Griffith Jones, Ysgol Gymraeg Gwenllian, Ysgol Gynradd Tre Ioan, Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Llanddarog, Ysgol Gynradd Llangynnwyr, Ysgol Gynradd Wirfoddol a Gynorthwyir yr Eglwys yng Nghymru y Model, Ysgol Gynradd Mynyddgarreg, Ysgol Gynradd Nantgaredig, Ysgol Pen-bre, Ysgol Gynradd Saron, Ysgol y Castell, Ysgol y Dderwen			

Nifer uchel o leodedd gwag

Rhwng 2021 a 2025 mae lefel y lleoedd gwag yn yr ysgol wedi bod rhwng 37% a 63%.

Fel y nodir yn y Côd Trefniadaeth Ysgolion (2018) adran 1.5 Adnoddau addysg a goblygiadau ariannol eraill "Os oes mwy na 10% o leodedd gwag mewn ardal yn gyffredinol, dylai awdurdodau lleol adolygu eu darpariaeth a dylent ystyried pa un ai i wneud cynigion i'w gwaredu os bydd hyn yn gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd y ddarpariaeth. Diffinnir lefel sylweddol o ddarpariaeth dros ben fel 25% neu fwy o gapasiti ysgol ac o leiaf 30 o leodedd gwag.

Ar hyn o bryd mae 26 o leodedd gwag yn yr ysgol sy'n cyfateb i 63% o gapasiti lleoedd gwag.

	CYBLD Hanesyddol				
	2021	2022	2023	2024	2025
Cyfanswm Capasiti	41	41	41	41	41
Cyfanswm Cyfrif Pennau	21	26	21	21	15
Lleoedd gwag	20	15	20	20	26
% y lleoedd gwag (wedi'i thalgrynnu i'r agosaf)	49%	37%	49%	49%	63%

Amcanestyniadau Disgyblion ac Amcanestyniadau o Gapasiti Lleoedd Gwag

Mae'r ffigurau o ran amcanestyniadau o nifer y disgyblion yn rhagweld tuedd o welliant hyd at 2030; fodd bynnag, bydd canran y lleoedd gwag yn parhau i fod yn uchel, rhwng 61% yn 2026 and 41% yn 2030.

Blwyddyn	Ionawr 2026	Ionawr 2027	Ionawr 2028	Ionawr 2029	Ionawr 2030
Amcanestyniadau o nifer y disgyblion gan gynnwys disgyblion meithrin	18	21	24	27	27
Cyfanswm nifer y lleoedd	46	46	46	46	46
Lleoedd gwag	28	25	22	19	19
% y lleoedd gwag (wedi'i thalgrynnu i'r agosaf)	61	54	48	41	41

**Mae'r fethodoleg o ran amcanestyniadau o nifer y disgyblion yn defnyddio cyfartaledd treigl o ddisgyblion 5, 6, 7 ac 8 oed ar gyfer ysgolion cynradd. Felly, mae unrhyw newidiadau sydyn ym mhoblogaeth y disgyblion yn cymryd tua phedair blynedd cyn i'r anghysondebau hyn gael eu normaleiddio a bydd dewis rhieni yn penderfynu sut mae'r niferoedd gwirioneddol yn newid flwyddyn ar ôl blwyddyn. Bydd amrywiadau rhifiadol bach, boed yn gadarnhaol neu'n negyddol yn cael mwy o effaith gyfrannol mewn ysgolion gyda niferoedd isel o ddisgyblion.*

Materion ynghylch Cyllideb yr Ysgol

Mae'r nifer isel o ddisgyblion yn yr ysgol wedi cyfrannu at bwysau cyllidebol sylweddol sydd wedi arwain at ddiffyg ariannol yn yr ysgol am gyfnod sylweddol o amser.

Mae pob ysgol yn cael ei chyllido'n unol â fformiwla gyllido'r Cyngor Sir. O dan Reoliadau Cyllido Ysgolion (Cymru) 2010, mae'n rhaid i Gyllideb Ysgolion Unigol gael ei dyrannu ymhlith ysgolion a gynhelir gan yr awdurdod ar ffurf rhannu cyllideb, gan ddefnyddio fformiwla gyllido a bennir yn lleol. Mae'n ofynnol yn ôl y rheoliadau fod o leiaf 70% o'r cyllid yn cael ei ddosbarthu ar sail niferoedd disgyblion.

Mae'r tablau isod yn dangos sefyllfa ariannol hanesyddol a phresennol yr ysgol a'r hyn a ragwelir.

Balans diwedd blwyddyn	(gwarged / diffyg) £
2020/21	£14,613
2021/22	£61,676
2022/23	£72,803
2023/24	£71,157
2024/25	£98,378

2025/26	
Dyraniad cyllideb yr ysgol	£167,115
Nifer y disgyblion (cyllid yn seiliedig ar CYBLD Ionawr 2025)	15
Cyllid fesul disgybl	£11,141
Cyllid prif ffrwd cyfartalog (ysgol gynradd) fesul disgybl	£5,479
Gwarged / diffyg a ragwelir Mawrth 2026	£118,605

Mae gan yr ysgol ddiffyg ariannol, heb gymeradwyaeth diffyg ar waith. Mae'r holl ddangosyddion yn awgrymu y bydd y diffyg yn cynyddu ac nad oes posibilrwydd o wrthdroi'r duedd o ran diffyg.

Cyfran uchel o'r gyllideb fesul disgybl

Yn seiliedig ar Ddatganiad dros dro Cyllideb Addysg Adran 52 y Cyngor ar gyfer 2025-26, cyfran cyllideb yr ysgol fesul disgybl yn ystod 2025-26 yw £11,141. Mae hyn £5,662 neu 103% yn uwch na chyfartaledd ysgolion cynradd Cyngor Sir Caerfyrddin o £5,479 ar gyfer 2025-26.

Oherwydd nifer isel y disgyblion, yn ystod 2025-26 mae'r ysgol yn derbyn £85,000 o dâl atodol o ran nifer y disgyblion.

Mae'r tâl atodol o ran nifer y disgyblion yn seiliedig ar fformiwla sy'n nodi gwahanol feintiau ysgolion lle mae nifer y disgyblion yn eu rhoi dan anfantais o gymharu ag ysgolion eraill. Mae'r tâl atodol yn darparu canran deg o gyllid ar draws y costau allweddol a nodwyd, e.e. staffio.

Ansawdd a Safonau mewn Addysg

Cafodd Ysgol y Fro ei harolygu gan Estyn ym mis Chwefror 2025. Roedd Prif Arolygydd Ei Fawrhydi o'r farn bod angen mesurau arbennig mewn perthynas â'r ysgol hon. Roedd yr argymhellion fel a ganlyn:

- A1. Mynd i'r afael â'r mater diogelu a godwyd yn ystod yr arolygiad
- A2. Sicrhau arweinyddiaeth gyson a chynaliadwy i'r ysgol
- A3. Gwellu gweithdrefnau hunanwerthuso a chynllunio ar gyfer gwelliant er mwyn cryfhau'r ddarpariaeth a chodi safonau
- A4. Cynllunio darpariaeth sy'n sicrhau'r ystod a'r ehangder ym mhob maes dysgu i gefnogi'r disgyblion i wneud cynnydd yn eu medrau
- A5. Codi disgygliadau athrawon i herio disgyblion i gyflawni hyd orau eu gallu

Heriau gyda darpariaeth addysgol oherwydd nifer o grwpiau blwyddyn yn yr un dosbarth.

Oherwydd y niferoedd isel o ddisgyblion yn yr ysgol, mae staff addysgu yn wynebu'r her barhaus o gynllunio a chyflwyno gwersi i un dosbarth sy'n cynnwys disgyblion o oedrannau a galluoedd cymysg, sy'n rhychwantu'r ysgol gyfan.

Mae hyn yn gwneud cyflwyno'r cwricwlwm a sicrhau bod disgyblion yn cael eu herio'n sylweddol yn fwy cymhleth, yn enwedig pan fo ystafelloedd dosbarth yn cynnwys disgyblion o sawl grŵp blwyddyn. Mae gwahaniaethu cyfarwyddyd i ddiwallu anghenion amrywiol grŵp mor amrywiol yn gofyn am gynllunio gofalus ac mae'n cyflwyno set unigryw o heriau i athrawon.

Mae Egwyddorion Addysg Gynradd Sir Gaerfyrddin sydd wedi'u cynnwys yn Strategaeth y Rhaglen Moderneiddio Addysg a gymeradwywyd gan y Cabinet ar 18

Tachwedd 2024 yn nodi bod yr Awdurdod Lleol yn anelu at gael dim mwy na 2 grŵp blwyddyn fesul dosbarth addysgu.

Diffyg Arweinyddiaeth Sefydlog

Dyhead yr Awdurdod Lleol ar gyfer arweinyddiaeth ysgol yw cael arweinyddiaeth gynaliadwy gydag arweinwyr sy'n meddu ar gymwysterau addas sy'n rhydd i arwain a rheoli'r ysgol, lle na fydd gan yr un pennaeth ymrwymiad addysgu parhaol.

Roedd arolygiad diweddar Estyn wedi tynnu sylw at y ffaith nad oedd arweinyddiaeth sefydlog wedi bod yn yr ysgol am gyfnod estynedig. Mae hyn wedi golygu nad oedd cysondeb yn y prosesau i sicrhau bod yr ysgol wedi gwneud cynnydd parhaus mewn meysydd pwysig dros amser. Roedd yr adroddiad hefyd yn tynnu sylw at y ffaith bod arweinwyr a llywodraethwyr yn sicrhau defnydd priodol o'r grant datblygu disgyblion, fodd bynnag, nid ydynt yn rheoli cyllid yr ysgol yn briodol ac yn ogystal nid yw llywodraethwyr yn chwarae rôl ddigon rhagweithiol wrth gyfrannu at gyfeiriad strategol yr ysgol.

Addasrwydd yr Adeiladau

Addasrwydd adeiladau'r ysgol yw priodoldeb adeiladau a safle'r ysgol i gefnogi'r gwaith o ddarparu'r Cwricwlwm newydd i Gymru yn effeithiol. Y sgôr addasrwydd bresennol yw Gradd C sy'n cael ei diffinio fel "Gwael, caiff dulliau addysgu eu llesteirio/effaith andwyol ar drefniadaeth yr ysgol".

3.3 Cryfderau a gwendidau o ran cynnal y sefyllfa bresennol

Mae'r tabl canlynol yn cynnwys asesiad o gryfderau a gwendidau cynnal y sefyllfa bresennol, gan gynnwys unrhyw gyfleoedd a bygythiadau posibl yn sgil yr opsiwn hwn. Mae hefyd yn cynnwys asesiad o sut y gall yr opsiwn hwn effeithio ar ansawdd a safonau addysg yn yr ysgol, yr effaith ar y gymuned leol a'r effaith ar drefniadau teithio.

Cryfderau	Gwendidau
Mae disgyblion a staff yn gallu parhau fel arfer heb darfu ar waith na dysgu.	Mae disgyblion yn parhau i fynychu adeilad ysgol sydd â sgôr addasrwydd gwael.
Mae'r ysgol yn aros yn yr ardal heb unrhyw effaith ar y gymuned.	Bydd lefelau uchel o leoedd gwag yn parhau i fod yn broblem
Dim newidiadau i drefniadau cludiant a dim costau ychwanegol.	Ni fydd pwysau ar y gyllideb yn cael sylw gan y bydd rhwymedigaethau a materion sy'n effeithio ar y gyllideb yn parhau i achosi problemau. Bydd y diffyg anghynaliadwy yn y gyllideb ar hyn o bryd yn parhau i gynyddu.
Bydd effeithiau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â'r trefniadau teithio cyfredol yn aros yr un fath.	Mae staff addysgu yn wynebu'r her barhaus o gynllunio a chyflwyno gwersi i un dosbarth sy'n cynnwys disgyblion o oedrannau a galluoedd cymysg, ar gyfer yr ysgol gyfan.

Mae disgyblion yn aros mewn ysgol Gymraeg sydd â darpariaeth cyfrwng Gymraeg lawn.	Mae'r amcanestyniadau o nifer y disgyblion yn dangos sefyllfa ychydig yn well wrth edrych ar 2030 ond rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau i fod yn isel.
Cyfleoedd	Bygythiadau
Rhoi cynllun gwella wedi'i dargedu ar waith i fynd i'r afael â diffygion o ran yr arolygiad ac adfer unrhyw hyder a gollwyd yn yr ysgol.	Gallai canlyniadau arolygu cyfredol Estyn niweidio enw da'r ysgol ac atal ceisiadau am leoedd yn yr ysgol yn y dyfodol.
Y potensial i gynnwys y gymuned o ran codi arian a gwirfoddoli i gryfhau gweithrediadau'r ysgol a lleihau cyllidebau diffyg.	Mae heriau cyllidebol yn rhwystro cynlluniau gwella'r ysgol yn ddifrifol.
Yr effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg	
Mae'r ysgol yn destun Mesurau Arbennig Estyn ar hyn o bryd. O dan yr opsiwn hwn, mae'r sefyllfa bresennol yn debygol o gael ei chynnal, er y gall safonau wella o ganlyniad i fesurau a gymerir gan yr ysgol a'r Awdurdod Lleol i godi safonau. Mae'r cymarebau disgyblion - athrawon yn debygol o aros yr un fath ac felly bydd yr heriau o gyflwyno ehangder llawn y cwricwlwm gyda dim ond dau aelod o staff yn parhau.	
Yr effaith debygol ar y gymuned	
Ni ddisgwylir unrhyw effaith ar y gymuned gan y byddai'r sefyllfa bresennol yn parhau a byddai'r ddarpariaeth addysg yn cael ei chadw yn Llangyndebyrn.	
Yr effaith debygol ar wahanol drefniadau teithio	
Ni ddisgwylir unrhyw effaith ar drefniadau teithio gan y byddai'r sefyllfa bresennol yn parhau.	

3.4 Pam ystyrir bod angen newid

O ystyried y ffactorau a ddisgrifir uchod, mae angen newid i sicrhau darpariaeth addysg o ansawdd uchel i blant lleol. Ystyrir bod cynnal yr ysgol yn ei ffurf bresennol yn anghynaliadwy ac nid yw'n darparu'r safonau addysgol sydd eu hangen. Byddai'r newidiadau arfaethedig yn caniatáu i'r adnoddau gael eu hailddyrannu i ysgolion sydd â'r gallu i ddarparu deilliannau addysgol gwell i ddisgyblion. Byddai hefyd yn mynd i'r afael â materion lleoedd gwag ac yn cefnogi defnydd mwy effeithlon o arian cyhoeddus. Un o brif nodau'r cynnig hwn yw darparu ystod ehangach o gyfleoedd dysgu i ddisgyblion yng nghymuned Llangyndebyrn sy'n deg o gymharu ag ardaloedd eraill.

4. Y Cynnig – Cau Ysgol y Fro

Mae'r Awdurdod Lleol yn ymgynghori ynghylch y cynnig i gau Ysgol y Fro o 31 Rhagfyr 2026 a throsglwyddo'r disgyblion i Ysgol y Dderwen.

Pe bai'r cynnig i gau Ysgol y Fro yn mynd rhagddo, yr opsiwn a ffeirir yw i ddisgyblion drosglwyddo i Ysgol y Dderwen o 1 Ionawr 2027.

Mae Ysgol y Dderwen yn Ysgol Gynradd Gymunedol cyfrwng Cymraeg, 3-11 oed wedi'i lleoli yn Heol Spurrell, Caerfyrddin SA31 1TG. Felly, byddai disgyblion yn trosglwyddo i ysgol o'r un cyfrwng iaith (Cyfrwng Cymraeg) a chategori (Cynradd Gymunedol).

Efallai y bydd rhai rhieni/gofalwyr disgyblion Ysgol y Fro yn dymuno dewis ysgol arall yn lle Ysgol y Dderwen. Mae'n bwysig pwysleisio bod rhieni'n cadw'r hawl i fynegi ffafriaeth ar gyfer unrhyw ysgol y maent yn dymuno i'w plentyn fynychu, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, ysgolion mewn dalgylchoedd cyfagos megis Ysgol Gynradd Bancffosfelen, Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Llanddarog, Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Glanyfferi ac Ysgol Gynradd Llangynnwr. Nid yw mynegi ysgol a ffeirir yn rhoi sicrwydd y caiff plentyn le yn yr ysgol honno. Bwriad cynnwys ysgol a ffeirir yn y ddogfen hon yw cefnogi cynlluniau mewn perthynas â chapasiti, cludiant, a pharhad addysg, ond nid yw'n cyfyngu ar ddewis rhieni. Bydd penderfyniadau terfynol ar leoliadau ysgolion yn cael eu gwneud yn unol â pholisi derbyn yr awdurdod lleol a dewis y rhieni, yn amodol ar fod lleoedd ar gael yn yr ysgol a ddewiswyd. Mae'r awdurdod lleol yn cydnabod ac yn parchu hawl rhieni i ddewis ysgol arall. Fodd bynnag, lle ffeirir ysgol nad yw'n ysgol ddynodedig y dalgylch nac yn ysgol addas agosaf at gyfeiriad cartref y plentyn, y rhiant neu'r gwarcheidwad fydd yn gyfrifol am unrhyw oblygiadau sy'n deillio o'r dewis hwnnw megis mynediad at wasanaethau, trefniadau cymorth, neu gludiant.

4.1 Rhesymau dros y Cynnig

Mae'r Awdurdod Lleol yn cynnig cau Ysgol y Fro a throsglwyddo'r disgyblion i Ysgol y Dderwen. Mae'r rhesymau dros y cynnig fel a ganlyn:

Buddion Addysgol i Ddisgyblion

- Os bydd disgyblion yn dewis trosglwyddo i'r ysgol sy'n derbyn byddent yn trosglwyddo i ysgol fwy sydd â gwell cyfarpar i gyflwyno'r cwricwlwm newydd.
- Byddai'r disgyblion yn elwa o ystod ehangach o gyfleoedd addysgol a gwell cyfleoedd allgyrsiol pe byddant yn dewis trosglwyddo i Ysgol y Dderwen.
- Byddai'r disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau sy'n briodol i'w hoedran ochr yn ochr â phlant o oedran tebyg.
- Byddai'r disgyblion yn mynychu Ysgol y Dderwen sydd ag adeiladau a chyfleusterau o ansawdd uwch.

Buddion Strategol a Gweithredol

- Mae'r cynnig yn cyfrannu at fynd i'r afael â'r broblem o niferoedd disgyblion isel ac sy'n gostwng yn Ysgol y Fro.
- Byddai'r cynnig yn cefnogi lleihad yng nghapasiti lleoedd gwag cyffredinol yr Awdurdod Lleol mewn ysgolion cynradd.
- Byddai cau'r ysgol yn cael gwared ar yr angen i'r Awdurdod Lleol gynnal a chadw adeilad Ysgol y Fro.

Buddion Ariannol

- Byddai problemau'r diffyg yng nghyllideb Ysgol y Fro yn cael eu datrys a'u hatal rhag gwaethygu.
- Byddai'r cynnig, pe bai'n cael ei weithredu, yn arwain at arbedion refeniw parhaus i'r Awdurdod Lleol.
- Mae'r cynnig yn cyflwyno cyfle posibl i wireddu derbyniad cyfalaf trwy werthu'r safle.

4.2 Amserlen a ragwelir ar gyfer Gweithdrefnau Statudol

Pe bai Cabinet Cyngor Sir Caerfyrddin yn penderfynu bwrw ymlaen â'r cynnig i gau Ysgol y Fro a throsglwyddo disgyblion i Ysgol y Dderwen, byddai'r amserlen a ragwelir fel a ganlyn:

Disgrifiad	Hyd
Ymgynghoriad Dosbarthu'r Ddogfen Ymgynghori hon i bartïon penodol a phartïon eraill sydd â diddordeb.	16 Ionawr hyd at 2 Mawrth 2026
Adroddiad Ymgynghori Bydd Adroddiad Ymgynghori yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet er mwyn penderfynu a ddylid mynd ati i gyhoeddi hysbysiad statudol ai peidio. NEU fel arall, daw'r cynnig i ben.	Mehefin 2026 Bydd yr Adroddiad Ymgynghori yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin o leiaf bythefnos cyn cyhoeddi hysbysiad statudol
Pe bai'r Cabinet yn penderfynu bwrw ymlaen:	
Hysbysiad Statudol Os gwneir y penderfyniad i fwrw ymlaen yna cyhoeddir hysbysiad statudol.	Mehefin i Orffennaf 2026 O leiaf 28 diwrnod (gan gynnwys o leiaf 15 diwrnod ysgol a heb gynnwys y diwrnod cyhoeddi)
Adroddiad Gwrthwynebu Os bydd gwrthwynebiadau yn dod i law cyhoeddir Adroddiad Gwrthwynebu ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin.	Hydref 2026 Cyn pen 7 diwrnod gan ddechrau ar ddyddiad y penderfyniad.
Penderfynu Y Cyngor Sir fydd yn penderfynu ar y cynnig.	Hydref 2026 Bydd penderfyniad yn cael ei wneud cyn pen 16 wythnos ar ôl diwedd y cyfnod gwrthwynebu

Os bydd y Cyngor Sir yn cymeradwyo'r cynnig, bydd Ysgol y Fro yn cau.

31 Rhagfyr 2026

4.3 Manteision ac Anfanteision y cynnig

Os bydd y cynnig yn mynd rhagddo, mae manteision ac anfanteision posibl y cynnig o gymharu â'r sefyllfa bresennol fel a ganlyn:

Buddion	Anfanteision
Byddai'n mynd i'r afael â'r heriau presennol sy'n wynebu Ysgol y Fro a restrwyd eisoes.	Newid sylweddol i ddisgyblion pe bai'r cynigion yn cael eu gweithredu.
Byddai'n lleihau nifer y lleoedd gwag yn yr ardal.	Newid sylweddol i staff a gyflogir yn Ysgol y Fro a cholli swyddi o bosibl.
Byddai o bosibl yn cynyddu nifer y disgyblion yn yr ysgol sy'n derbyn.	Mwy o amser teithio i ddisgyblion sy'n mynychu Ysgol y Fro ar hyn o bryd fel eu hysgol agosaf.
Byddai'n cynyddu mynediad at gyfleoedd dysgu a chyfleoedd cymdeithasol i ddisgyblion pe byddent yn dewis mynychu'r ysgol sy'n derbyn, gyda charfan fwy o ddisgyblion a gwell cyfleusterau.	Costau cludiant i'r Awdurdod Lleol pe bai disgyblion sy'n gymwys i gael cludiant yn dewis trosglwyddo i'r ysgol sy'n derbyn.
Bydd disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen sydd â gwell sgôr o ran addasrwydd adeiladau sef Gradd A sy'n cael ei ddiffinio fel adeilad a safle gyda'r canlynol, "Cyfleusterau da, sy'n addas ar gyfer addysgu, dysgu a llesiant yn yr ysgol".	Colli darpariaeth addysg ym mhentref Llangyndeyrn.
Disgwylir i'r newidiadau arfaethedig gynhyrchu arbedion refeniw blynyddol a rhwystro'r diffyg yng nghyllideb Ysgol y Fro rhag mynd yn fwy.	Pe bai'r cynigion yn mynd rhagddynt a bod yr ysgol yn cau, gallai fod yna effaith ar wasanaethau lleol, yn enwedig y Cylch Meithrin, sydd wedi'i leoli yn Ysgol y Fro ac efallai y bydd angen ei adleoli. Gallai cau'r ysgol hefyd arwain at golli cysylltiadau â nifer o sefydliadau a grwpiau cymunedol.
Bydd disgyblion yn parhau i gael mynediad at ddarpariaeth Cyfrwng Cymraeg yn yr ysgol sy'n derbyn. Un o gryfderau Ysgol y Dderwen yw'r ffordd y mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn cyfathrebu i safon uchel yn y Gymraeg. Os caiff y cynnig ei weithredu, bydd yn cynyddu'r cyfleoedd i ddisgyblion ddefnyddio a dysgu'r iaith o oedran cynnar yn y	Byddai'r newidiadau arfaethedig yn golygu bod angen cynnal a chwblhau Proses Statudol. Gallai hyn greu ansicrwydd i staff a disgyblion ynghylch dyfodol yr ysgol tra bod y broses Trefniadaeth Ysgolion yn cael ei chynnal dros gyfnod o amser.

gymuned gan fod yr ysgol maent yn symud iddi yn derbyn disgyblion o oedran cynharach nag Ysgol y Fro ar hyn o bryd.	
Mae gan yr ysgol sy'n derbyn well gwasanaethau cymorth sy'n gysylltiedig â gofal plant ac mae'n cynnig lleoedd yn yr ysgol o 3-11 yn hytrach na 4-11 yn Ysgol y Fro. Mae hyn yn cael effaith gadarnhaol posibl ar rieni y gallai eu plant gael mynediad i'r ysgol o oedran cynnar pe bai'r cynigion yn cael eu gweithredu.	Bydd y pellterau teithio yn cynyddu ac yn cael effaith negyddol ar yr amgylchedd.

4.4 Rheoli Risg

Caiff y risgiau disgwylidig sy'n gysylltiedig â'r cynnig hwn, a'r ffactorau rheoli eu rhestru isod:

Risg		Rheoli Risg
1.	Ansicrwydd i staff, disgyblion a theuluoedd ynghylch dyfodol yr ysgol yn ystod yr ymgynghoriad a'r broses o wneud penderfyniadau.	Cynnal cyfathrebu rheolaidd, tryloyw gyda staff, disgyblion, rhieni, a rhanddeiliaid am ddatblygiadau a phenderfyniadau allweddol trwy gydol y broses. Darparu cyfleoedd ar gyfer adborth ac ymgysylltu.
2.	Methu â sicrhau cymeradwyaeth statudol i fwrw ymlaen â'r cynnig.	Cadw'n dynn at y gofynion a'r gweithdrefnau a nodir yn y Côd Trefniadaeth Ysgolion (2018), gan gynnwys ymgynghoriad cynhwysfawr ac asesiadau o effaith trylwyr.
3.	Aflonyddwch ac effaith emosiynol yn sgil newid amgylchedd ysgol, yn enwedig i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol neu'r rheiny sydd ar gyfnodau pontio hollbwysig.	Ystyried yr angen am gynlluniau pontio ar gyfer yr holl ddisgyblion yr effeithir arnynt. Mae Ysgol y Dderwen wedi'i nodi fel yr ysgol sy'n derbyn. Sicrhau cydweithrediad agos rhwng staff a theuluoedd er mwyn i'r broses drosglwyddo ddigwydd mewn modd cefnogol. Darparu cymorth bugeiliol neu arbenigol ychwanegol lle bo angen.
4.	Cyfngiadau capasiti yn Ysgol y Dderwen, a allai effeithio ar faint dosbarthiadau, adnoddau, neu ansawdd yr addysg.	Asesu'r capasiti a'r adnoddau sydd eu hangen yn Ysgol y Dderwen yn gynnar. Cynllunio ar gyfer mân addasiadau neu adnoddau ychwanegol yn ôl yr angen i gefnogi'r broses o integreiddio'n effeithiol heb gyfaddawdu ar safonau.
5.	Mwy o bellteroedd teithio i rai disgyblion, a allai godi pryderon am amser, diogelwch a chost teithio.	Adolygu ac addasu trefniadau cludiant i gydymffurfio â pholisïau cludiant ysgolion yr awdurdod lleol. Darparu cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol i ddisgyblion cymwys a sicrhau bod mesurau diogelwch teithio ar waith.

6.	Ansicrwydd staff ynghylch cyflogaeth yn y dyfodol a'r risg o golli swyddi.	Cefnogi staff trwy gynnal ymgynghoriad ffurfiol yn unol â pholisïau Adnoddau Dynol.
7.	Effaith negyddol bosibl ar gydlyniant cymunedol a hunaniaeth leol oherwydd y bwriad i gau'r ysgol.	Edrych ar gyfleoedd i gadw defnydd cymunedol o gyfleusterau'r ysgol lle bo hynny'n bosibl.
8.	Risg o wasgaru disgyblion gan arwain at golli rhwydweithiau cyfoedion a chefnogaeth gymdeithasol.	Y cynnig yw adleoli disgyblion i Ysgol y Dderwen er mwyn ceisio atal disgyblion rhag cael eu gwasgaru. Annog grwpiau cymorth gan gyfoedion a chynnal sianeli cyfathrebu rhwng y rheiny a arferai fod yn gyd-ddisgyblion lle bo hynny'n bosibl.

4.5 Asesiad o'r cynnig i gau Ysgol y Fro

Mae'r tabl isod yn crynhoi'r cryfderau, y gwendidau, y cyfleoedd a'r bygythiadau sy'n gysylltiedig â'r cynnig i gau Ysgol y Fro a throsglwyddo disgyblion i Ysgol y Dderwen pe bai'n mynd rhagddo:

Cau Ysgol y Fro a throsglwyddo'r disgyblion i Ysgol y Dderwen	
Cryfderau	Gwendidau
Effeithiau cadarnhaol ar ddisgyblion a fyddai'n cael eu trosglwyddo i ysgol sydd â chyfleusterau gwell a llai o broblemau gydag addasrwydd yr adeilad.	Tarfu a chyfnod ansefydlog i ddisgyblion a'u teuluoedd.
Byddai materion megis lefelau uchel o leoedd gwag a nifer isel o ddisgyblion yn cael eu datrys.	Cau'r ysgol a cholli darpariaeth addysg yn y gymuned.
Byddai problemau'r diffyg yng nghyllideb Ysgol y Fro yn cael eu datrys.	Tarfu ar staff a'r posibilrwydd o ddileu swyddi.
Byddai disgyblion yn elwa ar fynychu ysgol fwy gyda charfan o ddisgyblion o oedran tebyg. Mae hyn yn darparu'r cyfle a'r manteision o gael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o oedrannau tebyg.	Colli ased cymunedol sy'n cael ei werthfawrogi'n fawr gan bobl leol. Pe bai'r cynigion yn mynd rhagddynt a bod yr ysgol yn cau, gallai hyn gael effaith ar wasanaethau lleol, yn enwedig y Cylch Meithrin.
Gwell cyfleoedd i ddisgyblion drwy weithgareddau allgyrsiol.	Bydd angen i'r Awdurdod Lleol ddarparu cludiant i'r disgyblion yr effeithir arnynt a fydd yn cynyddu costau cludiant.
Byddai'r arbedion refeniw sy'n gysylltiedig â chau'r ysgol yn helpu i leddfu'r pwysau cyllidebol cyffredinol y mae'r Awdurdod Lleol yn eu hwynebu. Byddai cyllid nifer y disgyblion yn trosglwyddo i'r ysgol newydd gyda'r	Bydd pellter teithio yn cynyddu ac effeithio'n negyddol ar yr amgylchedd.

disgybl a thrwy hynny wella cyllideb yr ysgol honno.	
Byddai'r garfan o ddisgyblion sy'n mynychu Ysgol y Fro ar hyn o bryd yn trosglwyddo i'r ysgol newydd ac felly'n aros gyda'i gilydd, gan leihau effeithiau pontio a derbyn tegwch o ran darpariaeth mewn ysgol o'r un categori iaith.	
Bydd disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen sydd â gwell sgôr o ran addasrwydd adeiladau sef Gradd A sy'n cael ei ddiffinio fel adeilad a safle gyda'r canlynol, "Cyfleusterau da, sy'n addas ar gyfer addysgu, dysgu a llesiant yn yr ysgol".	
Bydd disgyblion yn parhau i gael mynediad at ddarpariaeth Cyfrwng Cymraeg yn yr ysgol sy'n derbyn. Un o gryfderau Ysgol y Dderwen yw'r ffordd y mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn cyfathrebu i safon uchel yn y Gymraeg. Os caiff y cynnig ei weithredu, bydd yn cynyddu'r cyfleoedd i ddisgyblion ddefnyddio a dysgu'r iaith o oedran cynnar yn y gymuned gan fod yr ysgol maent yn symud iddi yn derbyn disgyblion o oedran cynharach nag Ysgol y Fro ar hyn o bryd.	
Mae gan yr ysgol sy'n derbyn well gwasanaethau cymorth sy'n gysylltiedig â gofal plant ac mae'n cynnig lleoedd yn yr ysgol o 3-11 yn hytrach na 4-11 yn Ysgol y Fro. Mae hyn yn cael effaith gadarnhaol posibl ar rieni y gallai eu plant gael mynediad i'r ysgol o oedran cynnar pe bai'r cynigion yn cael eu gweithredu.	
Cyfleoedd	Bygythiadau
Potensial i wella hyfywedd addysg ar draws y sir.	Gwrthwynebiad gan rieni i'r cynnig
Potensial i sicrhau derbyniad cyfalaf drwy werthu'r adeilad ysgol presennol.	Gwrthwynebiad gan y gymuned i'r cynigion
Yr effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg Byddai disgyblion yn cael eu trosglwyddo o Ysgol y Fro i Ysgol y Dderwen lle mae carfan llawer mwy o ddisgyblion. Byddai disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o'u grŵp blwyddyn lle byddent yn debygol iawn o gael gwell mynediad at adnoddau i fodloni gofynion Cwricwlwm i Gymru yn fwy	

effeithiol. Byddai Ysgol y Dderwen yn darparu addysg i ddisgyblion sydd o ansawdd cyfatebol o leiaf neu'n well na'r hyn a ddarperir yn Ysgol y Fro, felly ni ragwelir y byddai gweithredu'r opsiwn hwn, pe bai'n cael ei fabwysiadu, yn cael effaith negyddol ar safonau a chynnydd yn gyffredinol.

Yr effaith debygol ar y gymuned

Pe bai'r cynnig i gau'r ysgol yn mynd rhagddo, o bosib byddai effaith sylweddol ar y gymuned leol, o ystyried ei chysylltiadau cryf â sefydliadau lleol fel yr Eglwys, Cymdeithas Les y Pentref, ffermydd lleol, cynhyrchwyr mêl, a'r clwb bowlio. Mae'r ysgol yn chwarae rhan weithredol yn y bywyd cymunedol, gan gynnwys defnyddio tir i dyfu cynnyrch a chymryd rhan mewn digwyddiadau elusennol, gyda chyfraniad mawr gan rieni a thrigolion.

Mae'r ysgol hefyd yn chwarae rhan allweddol wrth hyrwyddo'r iaith a'r diwylliant Cymraeg, gan annog plant i ddefnyddio'r Gymraeg gartref a helpu teuluoedd i ymgysylltu â'r iaith mewn ffordd naturiol, anffurfiol. Gallai cau yr ysgol leihau cyfleoedd i gynnal a thyfu ymgysylltiad cymunedol a chysylltiadau diwylliannol yn Llangyndeyrn. Pe bai'r cynigion yn mynd rhagddynt a bod yr ysgol yn cau, gallai hyn gael effaith ar wasanaethau lleol, yn enwedig y Cylch Meithrin.

Yr effaith debygol ar wahanol drefniadau teithio (cludiant)

Mae'r cynigion yn debygol o effeithio ar drefniadau teithio disgyblion. Bydd disgyblion yn wynebu teithiau hirach i'r ysgol. Darperir cludiant am ddim yn unol â pholisi trafnidiaeth Cyngor Sir Caerfyrddin. Gallai'r cynnig effeithio ar rieni sy'n gorfod teithio ymhellach i fynd i ddigwyddiadau yn yr ysgol.

Y rheswm dros ffafrio'r opsiwn hwn

- Byddai'n mynd i'r afael â nifer isel y disgyblion yn yr ysgol.
- Byddai'n mynd i'r afael â'r lefelau uchel o leoedd gwag yn yr ysgol.
- Byddai'n mynd i'r afael â materion cyllideb yr ysgol.
- Byddai'n mynd i'r afael â'r gost uchel fesul disgybl yn yr ysgol.
- Byddai'n mynd i'r afael â'r materion mewn perthynas ag addasrwydd yr adeilad a'r effaith y mae hyn yn ei chael ar ddarparu'r cwricwlwm.
- Byddai'n sicrhau bod y garfan bresennol o ddisgyblion yn aros gyda'i gilydd a allai liniaru unrhyw effeithiau negyddol wrth drosglwyddo i'r ysgol sy'n derbyn.

Mae'r tabl isod yn crynhoi sut y bydd yr heriau allweddol sy'n wynebu Ysgol y Fro yn cael eu datrys pe bai'r opsiwn a ffefrir yn mynd rhagddo:

Yr Her Allweddol	Sut fyddai'r opsiwn a ffefrir yn mynd i'r afael â'r her allweddol
Nifer isel o ddisgyblion. Mae ffigyrau CYBLD yn dangos bod 15 o ddisgyblion yn mynychu'r ysgol ar hyn o bryd.	Byddai'r cynnig yn mynd i'r afael â'r mater hwn drwy drosglwyddo'r disgyblion sydd ar ôl i Ysgol y Dderwen.

Data Dalgylchoedd Mae mwyafrif y disgyblion o fewn y dalgylch yn mynychu ysgolion eraill yn yr ardal.	Byddai'r cynnig yn mynd i'r afael â'r mater hwn drwy drosglwyddo'r disgyblion i Ysgol y Dderwen, gan gynyddu nifer y disgyblion yn yr ysgol pe bai pob un neu rai yn dewis trosglwyddo.
Nifer uchel o leoedd gwag. Ar hyn o bryd mae 26 o leoedd gwag yn yr ysgol sy'n cyfateb i 63% o gapasiti lleoedd gwag.	Byddai'r cynnig yn mynd i'r afael â'r mater hwn drwy drosglwyddo'r disgyblion sydd ar ôl i Ysgol y Dderwen.
Materion ynghylch cyllideb yr ysgol. Roedd gan Ysgol y Fro ddiffyg o £98,378 yn y gyllideb ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2024/25 gyda diffyg rhagamcanol hyd at fis Mawrth 2026 o £118,605.	Byddai'r cynnig yn mynd i'r afael â'r mater hwn. Byddai cau'r ysgol yn atal y diffyg yn y gyllideb rhag gwaethygu ymhellach. Byddai disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen sydd mewn sefyllfa ariannol fwy cynaliadwy gyda gwarged yn y gyllideb a ragwelir o £67,541 ar ddiwedd mis Mawrth 2026.
Cyfran uchel o'r gyllideb fesul disgybl. Cyfran cyllideb yr ysgol fesul disgybl yn ystod 2025-26 yw £11,141. Mae hyn £5,662 neu 103% yn uwch na chyfartaledd ysgolion cynradd Cyngor Sir Caerfyrddin o £5,479 ar gyfer 2025-26.	Byddai'r cynnig yn mynd i'r afael â'r mater hwn yn llawn. Byddai disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen sydd â chost is fesul disgybl ac sy'n is na'r cyfartaledd yn y sir ar gyfer ysgol gynradd.
Ansawdd a Safonau mewn Addysg Cafodd Ysgol y Fro ei harolygu gan Estyn ym mis Chwefror 2025. Roedd Prif Arolygydd Ei Fawrhydi o'r farn bod angen mesurau arbennig mewn perthynas â'r ysgol hon.	Byddai'r cynnig yn mynd i'r afael â'r mater hwn gan y byddai disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen lle mae ansawdd a safonau addysg o ansawdd cyfatebol o leiaf neu'n well na'r hyn a ddarperir yn Ysgol y Fro.
Arweinyddiaeth a rheolaeth Roedd arolygiad diweddar Estyn wedi tynnu sylw at broblemau gyda rhai meysydd arweinyddiaeth a rheolaeth penodol yn Ysgol y Fro.	Byddai'r cynnig yn mynd i'r afael â'r mater hwn gan y byddai disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen sydd â phennaeth parhaol, nad yw'n addysgu ac uwch dîm arweinyddiaeth ehangach.
Amcanestyniadau isel o nifer y disgyblion yn y dyfodol. Mae'r ffigurau o ran amcanestyniadau o nifer y disgyblion yn rhagweld tuedd o welliant hyd at 2030; fodd bynnag, bydd y lleoedd gwag yn parhau i fod yn uchel gydag 19 o leoedd gwag yn cael eu rhagweld yn 2030.	Byddai'r cynnig yn mynd i'r afael â'r mater hwn drwy drosglwyddo disgyblion i Ysgol y Dderwen ac o bosibl gwella amcanestyniadau disgyblion yn yr ysgol honno pe bai pob un neu rai yn dewis trosglwyddo.
Heriau gyda darpariaeth addysgol oherwydd bod nifer y disgyblion yn fach	Mae'r cynnig yn mynd i'r afael â'r mater hwn. Byddai disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen sydd â charfan fwy o

Oherwydd y niferoedd isel o ddisgyblion yn yr ysgol, mae staff addysgu yn wynebu'r her barhaus o gynllunio a chyflwyno gwersi i un dosbarth sy'n cynnwys disgyblion o oeddrannau a galluoedd cymysg, sy'n rhychwantu'r ysgol gyfan.	ddisgyblion a mwy o amrywiaeth mewn dosbarthiadau grwpiau blwyddyn lle mae cynllunio a darparu'r cwricwlwm yn llawer llai heriol i athrawon ac mae disgyblion yn gallu cymysgu, rhyngweithio a chael eu herio o fewn eu grŵp oedran eu hunain.
Adeiladau Anaddas Gradd C yw'r addasrwydd ar hyn o bryd ac mae hyn yn cael ei ddiffinio fel "gwael" ac ystyrir ei fod yn cael effaith ataliol neu andwyol ar drefniadaeth gyffredinol yr ysgol.	Byddai'r cynnig yn mynd i'r afael â'r mater hwn gan y byddai disgyblion yn trosglwyddo i adeilad mwy modern gyda gwell sgôr o ran addasrwydd sef Gradd A sy'n cael ei ddiffinio fel "Cyfleusterau da, sy'n addas ar gyfer addysgu, dysgu a llesiant yn yr ysgol".

Er bod Ysgol y Dderwen wedi'i nodi fel yr ysgol sy'n derbyn a ffeirir yn y cynnig hwn, mae'n bwysig pwysleisio bod rhieni'n cadw'r hawl i fynegi ffafriaeth ar gyfer unrhyw ysgol y maent yn dymuno i'w plentyn fynychu, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, ysgolion mewn dalgylchoedd cyfagos megis Ysgol Gynradd Bancffosfelen, Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Llanddarog, Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Glanyfferi ac Ysgol Gynradd Llangynnwr. Bwriad cynnwys ysgol a ffeirir yn y ddogfen hon yw cefnogi cynlluniau mewn perthynas â chapasiti, cludiant, a pharhad addysg, ond nid yw'n cyfyngu ar ddewis rhieni. Bydd penderfyniadau terfynol ar leoliadau ysgolion yn cael eu gwneud yn unol â pholisi derbyn yr awdurdod lleol a dewis y rhieni, yn amodol ar fod lleoedd ar gael yn yr ysgol a ddewiswyd. Mae'r awdurdod lleol yn cydnabod ac yn parchu hawl rhieni i ddewis ysgol arall. Fodd bynnag, lle ffeirir ysgol nad yw'n ysgol ddynodedig y dalgylch nac yn ysgol addas agosaf at gyfeiriad cartref y plentyn, y rhiant neu'r gwarcheidwad fydd yn gyfrifol am unrhyw oblygiadau sy'n deillio o'r dewis hwnnw megis mynediad at wasanaethau, trefniadau cymorth, neu gludiant.

4.6 Opsiynau Amgen a ystyriwyd

Mae ystod o opsiynau amgen i'r cynnig wedi'u hystyried yn ofalus. Mae'r rhesymau dros ddiystyru neu ffafrio pob opsiwn wedi'u hamlinellu yn y tabl isod.

Cynhaliwyd dadansoddiad SWOT ar wahân (gan edrych ar gryfderau, gwendidau, cyfleoedd a bygythiadau) ar gyfer pob opsiwn i helpu i nodi'r ffordd fwyaf addas ymlaen. Mae'r asesiad hwn wedi'i gynnwys yn y tablau canlynol.

Opsiwn Amgen 1 - Cadw'r trefniadau presennol (Y Sefyllfa Bresennol) yn yr ysgol.	
Cryfderau	Gwendidau
Mae disgyblion a staff yn gallu parhau fel arfer heb darfu ar waith na dysgu.	Mae disgyblion yn parhau i fynychu adeilad ysgol sydd â sgôr addasrwydd gwael.
Mae'r ysgol yn aros yn yr ardal heb unrhyw effaith ar y gymuned.	Bydd lefelau uchel o leoedd gwag yn parhau i fod yn broblem

Dim newidiadau i drefniadau cludiant a dim costau ychwanegol.	Ni fydd pwysau ar y gyllideb yn cael sylw gan y bydd rhwymedigaethau a materion sy'n effeithio ar y gyllideb yn parhau i achosi problemau. Bydd y diffyg anghynaliadwy yn y gyllideb ar hyn o bryd yn parhau i gynyddu.
Bydd effeithiau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â'r trefniadau teithio cyfredol yn aros yr un fath.	Mae staff addysgu yn wynebu'r her barhaus o gynllunio a chyflwyno gwersi i un dosbarth sy'n cynnwys disgyblion o oedrannau a galluoedd cymysg, ar gyfer yr ysgol gyfan.
Mae disgyblion yn aros mewn ysgol Gymraeg sydd â darpariaeth cyfrwng Cymraeg lawn.	Mae'r amcanestyniadau o nifer y disgyblion yn dangos sefyllfa ychydig yn well wrth edrych ar 2030 ond rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau i fod yn isel. *
Cyfleoedd	Bygythiadau
Rhoi cynllun gwella wedi'i dargedu ar waith i fynd i'r afael â diffygion o ran yr arolygiad ac adfer unrhyw hyder a gollwyd yn yr ysgol.	Gallai canlyniadau arolygu cyfredol Estyn niweidio enw da'r ysgol ac atal ceisiadau am leoedd yn yr ysgol yn y dyfodol.
Y potensial i gynnwys y gymuned o ran codi arian a gwirfoddoli i gryfhau gweithrediadau'r ysgol a lleihau cyllidebau diffyg.	Mae heriau cyllidebol yn rhwystro cynlluniau gwella'r ysgol yn ddifrifol.
Yr effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg	
Mae'r ysgol yn destun Mesurau Arbennig Estyn ar hyn o bryd. O dan yr opsiwn hwn, mae'r sefyllfa bresennol yn debygol o gael ei chynnal, er y gall safonau wella o ganlyniad i fesurau a gymerir gan yr ysgol a'r Awdurdod Lleol i godi safonau. Mae'r cymarebau disgyblion - athrawon yn debygol o aros yr un fath ac felly bydd yr heriau o gyflwyno ehangder llawn y cwricwlwm gyda dim ond dau aelod o staff yn parhau.	
Yr effaith debygol ar y gymuned	
Ni ddisgwylir unrhyw effaith ar y gymuned gan y byddai'r sefyllfa bresennol yn parhau a byddai'r ddarpariaeth addysg yn cael ei chadw.	
Yr effaith debygol ar wahanol drefniadau teithio	
Ni ddisgwylir unrhyw effaith ar drefniadau teithio gan y byddai'r sefyllfa bresennol yn parhau.	
Y rheswm dros ddiystyru'r opsiwn hwn	
- Ni fyddai'n mynd i'r afael â nifer isel y disgyblion yn yr ysgol. - Ni fyddai'n mynd i'r afael â lefelau uchel o leoedd gwag yn yr ysgol. - Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r materion y gyllideb yn yr ysgol. - Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r gost uchel fesul disgybl yn yr ysgol. - Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r materion mewn perthynas ag addasrwydd yr adeilad.	

Opsiwn Amgen 2 - Newid ystod oedran Ysgol y Fro o 4-11 i 3-11	
Cryfderau	Gwendidau
Gallai ddenu mwy o ddisgyblion i'r ysgol.	Mae disgyblion yn parhau i fynychu adeilad ysgol sydd â sgôr addasrwydd gwael.
Mae'r ysgol yn aros yn yr ardal heb unrhyw effaith ar y gymuned.	Os yw'r galw lleol am leoedd y blynyddoedd cynnar eisoes yn cael ei ddiwallu mewn mannau eraill, efallai na fydd llawer yn derbyn y lleoedd.
Gallai cynnig darpariaeth y blynyddoedd cynnar ar y safle wneud yr ysgol yn fwy deniadol i rieni.	Yn dibynnu ar y nifer sy'n derbyn y lleoedd, byddai staff addysgu o bosibl yn wynebu'r her barhaus o gynllunio a chyflwyno gwersi i un dosbarth sy'n cynnwys disgyblion o oedran a galluoedd cymysg, ar draws yr ysgol gyfan.
	Gallai effeithio ar fusnesau lleol sy'n darparu addysg y blynyddoedd cynnar.
Cyfleoedd	Bygythiadau
Gallai'r opsiwn hwn ddiwallu anghenion cymunedol a rhoi mwy o opsiynau i rieni ar gyfer addysg y Blynyddoedd Cynnar.	Cystadleuaeth leol mewn lleoliadau preifat presennol
	Os na fydd llawer yn derbyn y lleoedd, efallai na fydd yn cael effaith gadarnhaol ar leoedd gwag neu'r gyllideb.
Yr effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg	
Mae'r ysgol yn destun Mesurau Arbennig Estyn ar hyn o bryd. O dan yr opsiwn hwn, mae'r sefyllfa bresennol yn debygol o gael ei chynnal, er y gall safonau wella o ganlyniad i fesurau a gymerir gan yr ysgol a'r Awdurdod Lleol i godi safonau. Mae'r cymarebau disgyblion-athrawon yn debygol o aros yr un fath; fodd bynnag, os bydd nifer y grwpiau blwyddyn yn cynyddu, gallai'r cymarebau hyn waethgu, gan greu her hyd yn oed yn fwy i staff gyflwyno ehangder llawn y cwricwlwm gyda dim ond dau aelod o staff.	
Yr effaith debygol ar y gymuned	
Byddai cyflwyno darpariaeth y Blynyddoedd Cynnar yn rhoi rhagor o opsiynau addysg gynnar i deuluoedd lleol. Gallai ychwanegu dosbarthiadau'r Blynyddoedd Cynnar ddenu rhagor o deuluoedd i'r ardal, gan arwain at fwy o gystadleuaeth am leoedd ysgol gynradd. Mae integreiddio plant yn gynnar i'r amgylchedd ysgol yn gallu meithrin perthnasoedd cryfach rhwng teuluoedd a sefydliadau addysgol. Gallai hyn wella cydlyniant cymunedol a chefnogi mentrau lleol.	

Gallai ehangu darpariaeth y blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg gefnogi'r gwaith o gyrraedd targed Llywodraeth Cymru o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Gallai cyflwyno darpariaeth feithrin ddarparu llwybr addysgol di-dor i blant, gan wella parhad ac integreiddio cymunedol.

Gall cynnydd mewn plant oedran ysgol roi pwysau ychwanegol ar seilwaith lleol. Os bydd mwy o deuluoedd yn mynychu'r ysgol gallai greu mwy o draffig yn ystod yr oriau prysuraf, ond mae'r effaith hon yn debygol o fod yn ddibwys yn yr achos hwn oherwydd demograffeg yr ardal a maint bach yr ysgol.

Yr effaith debygol ar wahanol drefniadau teithio

Ni ddisgwylir unrhyw effaith ar drefniadau teithio. Gan fod y ddarpariaeth o addysg y blynyddoedd cynnar ar gyfer disgyblion o dan oedran ysgol gorfodol, ni fyddai cludiant am ddim ar gael i ddisgyblion.

Y rheswm dros ddiystyru'r opsiwn hwn

- Mae'n annhebygol o gael effaith sylweddol ar nifer isel y disgyblion yn yr ysgol.
- Mae'n annhebygol o leihau'r lefelau uchel o leoedd gwag yn yr ysgol yn sylweddol.
- Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r diffyg yn y gyllideb yn yr ysgol.
- Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r gost uchel fesul disgybl yn yr ysgol.
- Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r materion mewn perthynas ag addasrwydd yr adeilad.

Opsiwn Amgen 3 - Ffedereiddio Ysgol y Fro ag Ysgol y Dderwen

Cryfderau	Gwendidau
Mae ffedereiddio yn galluogi'r ysgolion i rannu adnoddau, megis staff, cyfleusterau a deunyddiau, a allai leihau costau a gwella effeithlonrwydd.	Mae disgyblion yn parhau i fynychu adeilad ysgol sydd â sgôr addasrwydd gwael.
Mae'r ysgol yn aros yn yr ardal heb unrhyw effaith ar y gymuned.	Os nad yw'r ffederasiwn yn llwyddo i fynd i'r afael â'r heriau allweddol, gallai arwain at broblemau parhaus yn yr ysgol a risg o ddirywiad pellach.
Dim newidiadau i drefniadau cludiant a dim costau ychwanegol.	Ni fyddai'n mynd i'r afael â materion o ran nifer isel y disgyblion y rhagwelir y byddant yn parhau i fod yn isel, lefelau uchel o leoedd gwag a chost fesul disgybl
Gallai'r ffederasiwn ganiatáu trefniadau llywodraethu ac arweinyddiaeth cryfach, gyda thîm arwain mwy profiadol ar draws y ddwy ysgol a allai arwain at well darpariaeth a safonau.	Ni fyddai'n mynd i'r afael â materion o ran y gyllideb yn yr ysgol gan y byddai rhwymedigaethau ar hyn o bryd ac yn y dyfodol yn parhau.
Cyfleoedd	Bygythiadau

Cyfleoedd i gydweithio, rhannu staff, rhannu arferion gorau, rhannu adnoddau o'r ysgol gyfagos	Efallai na fydd yn gwella niferoedd disgyblion yn yr ysgol na nifer y lleoedd gwag
Gallai ffederasiwn gynnig mwy o gyfleoedd i ddisgyblion, gan gynnwys gweithgareddau allgyrsiol	Efallai y bydd rhieni, staff a'r corff llywodraethu yn gwrthwynebu'r cynnig i newid
Mae ysgolion sy'n rhan o ffederasiynau ffurfiol neu anffurfiol yn derbyn tâl atodol ffederasiwn o £12,000 neu £6,000 yn y drefn honno, a allai helpu i leddfu rhai o'r pwysau cyllidebol mae'r ysgol yn eu hwynebu.	Mae ffedereiddio ysgol yn gofyn am gynnal ymgynghoriad yn unol â'r Broses Ffedereiddio Ysgolion a Gynhelir yng Nghymru.
Yr effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg Mae'r cynnig yn debygol o gael effaith gadarnhaol oherwydd mwy o gapasiti staff o Ysgol y Dderwen. Byddai pennaeth parhaol, nad yw'n addysgu, a thîm uwch-arweinwyr ehangach yn darparu goruchwyliaeth gryfach ac yn ysgogi'r gwaith o wella'r ysgol. Disgwylir i safonau a datblygu sgiliau elwa ar yr arweinyddiaeth uwch hon, a byddai staff addysgu yn cael cyfleoedd i gydweithio a rhannu arbenigedd, gan wella cynllunio a darparu'r cwricwlwm. Byddai trefniadau llesiant, gofal, cymorth a diogelu yn parhau yr un fath, yn yr un modd y staff addysgu presennol a gweithrediadau dyddiol. Er mai dim ond yn rhan-amser y byddai'r pennaeth ar y safle, y staff presennol fyddai'n parhau i reoli'r ysgol. Byddai arweinyddiaeth yn cael ei chryfhau ymhellach gan y system gymorth effeithiol sydd eisoes ar waith yn Ysgol y Dderwen. Ni ddisgwylir i'r cynnig effeithio'n negyddol ar ddysgwyr agored i niwed, gan y byddai'r ddarpariaeth bresennol ar gyfer eu hanghenion yn parhau.	
Yr effaith debygol ar y gymuned Byddai'r ddarpariaeth addysg yn parhau yn y gymuned ac ni fyddai fawr o effaith ar bobl pentref Llangyndeyrn a'r ardal gyfagos.	
Yr effaith debygol ar wahanol drefniadau teithio Efallai y bydd angen teithio ychwanegol ad-hoc os oes cydweithrediad da rhwng yr ysgolion yn y ffederasiwn fel arall rhagwelir y byddai'r trefniadau teithio yn parhau fel y maent ar hyn o bryd.	
Y rheswm dros ddiystyru'r opsiwn hwn • Ni fyddai'n mynd i'r afael â nifer isel y disgyblion yn yr ysgol. • Ni fyddai'n mynd i'r afael â lefelau uchel o leoedd gwag yn yr ysgol. • Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r diffyg yn y gyllideb yn yr ysgol er bod tâl atodol ffederasiwn ar gael. • Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r gost uchel fesul disgybl yn yr ysgol. • Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r materion mewn perthynas ag addasrwydd yr adeilad.	

Opsiwn Amgen 4 - Cau Ysgol y Fro a throsglwyddo'r disgyblion i'r ysgol agosaf	
Cryfderau	Gwendidau
Effeithiau cadarnhaol ar ddisgyblion a fyddai'n cael eu trosglwyddo i ysgol gyda chyfleusterau gwell a llai o broblemau gydag addasrwydd yr adeilad.	Tarfu a chyfnod ansefydlog i ddisgyblion a'u teuluoedd.
Byddai hyn yn mynd i'r afael â'r lefelau uchel o leoedd gwag a'r nifer isel o ddisgyblion yn Ysgol y Fro.	Cau'r ysgol a cholli darpariaeth addysg yn y gymuned.
Byddai problemau'r diffyg yng nghyllideb Ysgol y Fro yn cael eu datrys.	Tarfu ar staff a'r posibilrwydd o ddileu swyddi.
Efallai y bydd disgyblion yn elwa ar fynychu ysgol fwy gyda charfan o ddisgyblion o oedran tebyg yn dibynnu ar ba ysgol maen nhw'n ei mynychu.	Colli ased cymunedol sy'n cael ei werthfawrogi'n fawr gan bobl leol. Pe bai'r cynigion yn mynd rhagddynt a bod yr ysgol yn cau, gallai hyn gael effaith ar wasanaethau lleol, yn enwedig y Cylch Meithrin.
Efallai y bydd disgyblion yn elwa ar well cyfleoedd i ddisgyblion drwy weithgareddau allgyrsiol mewn ysgolion newydd.	Bydd angen i'r Awdurdod Lleol ddarparu cludiant i'r disgyblion yr effeithir arnynt a fydd yn cynyddu costau cludiant.
Byddai'r arbedion refeniw sy'n gysylltiedig â chau'r ysgol yn helpu i leddfu'r pwysau cyllidebol cyffredinol y mae'r Awdurdod Lleol yn eu hwynebu. Byddai cyllid nifer y disgyblion yn trosglwyddo i'r ysgol newydd gyda'r disgybl a thrwy hynny wella cyllideb yr ysgol honno.	Gallai pellter teithio gynyddu a chael effaith negyddol ar yr amgylchedd.
	Mae'n bosibl y byddai'r garfan o ddisgyblion sy'n gadael Ysgol y Fro yn cael eu rhannu pe bai'r disgyblion yn mynychu ysgolion eraill.
Cyfleoedd	Bygythiadau
Potensial i wella hyfywedd addysg ar draws y sir.	Gwrthwynebiad gan rieni a rhanddeiliaid i'r cynnig.
Potensial i sicrhau derbyniad cyfalaf drwy werthu'r adeilad ysgol presennol.	Gwrthwynebiad gan y gymuned i'r cynigion.
Yr effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg	
Gall ansawdd a safonau mewn ysgolion cyfagos amrywio yn dibynnu ar y cyd-destun. Gallai disgyblion elwa ar well opsiynau o ran y cwricwlwm, gwell arweinyddiaeth a gwell ansawdd a safonau mewn addysg yn sgil y trosglwyddo i'w hysgol agosaf yn dibynnu ar ba ysgol maen nhw'n dewis trosglwyddo iddi.	
Yr effaith debygol ar y gymuned	
Pe bai'r cynnig i gau'r ysgol yn mynd rhagddo, o bosib byddai effaith sylweddol ar y gymuned leol, o ystyried ei chysylltiadau cryf a sefydledig â sefydliadau lleol	

fel yr Eglwys, Cymdeithas Les y Pentref, ffermydd lleol, cynhyrchwyr mêl, a'r clwb bowlio. Mae'r ysgol yn chwarae rhan weithredol yn y bywyd cymunedol, gan gynnwys defnyddio tir i dyfu cynnyrch a chymryd rhan mewn digwyddiadau elusennol, gyda chyfraniad mawr gan rieni a thrigolion.

Mae'r ysgol hefyd yn chwarae rhan allweddol wrth hyrwyddo'r iaith a'r diwylliant Cymraeg, gan annog plant i ddefnyddio'r Gymraeg gartref a helpu teuluoedd i ymgysylltu â'r iaith mewn ffordd naturiol, anffurfiol. Gallai cau yr ysgol leihau'r cyfleoedd i gynnal a datblygu ymgysylltiad cymunedol a chysylltiadau diwylliannol. Pe bai'r cynigion yn mynd rhagddynt a bod yr ysgol yn cau, gallai gael effaith ar wasanaethau lleol, yn enwedig y Cylch Meithrin.

Yr effaith debygol ar wahanol drefniadau teithio (cludiant)

Mae'r cynigion yn debygol o effeithio ar drefniadau teithio disgyblion. Efallai y bydd disgyblion yn wynebu teithiau hirach i'r ysgol yn dibynnu ar ba ysgol y maen nhw'n dewis trosglwyddo iddi. Darperir cludiant am ddim yn unol â pholisi trafnidiaeth Cyngor Sir Caerfyrddin i'r rhai sy'n gymwys. Gallai'r cynnig effeithio ar rieni sy'n gorfod teithio ymhellach i fynd i ddigwyddiadau yn yr ysgol.

Y rheswm dros ddiystyru'r opsiwn hwn

Mae gan yr opsiwn hwn fanteision tebyg iawn i'r opsiwn a ffefrir; fodd bynnag, ni fyddai'n sicrhau bod y garfan bresennol o ddisgyblion yn aros gyda'i gilydd i leihau effeithiau'r pontio. Er bod yr opsiwn o drosglwyddo i'r ysgol agosaf wedi'i ystyried yn ofalus, mae wedi'i ddiystyru. Ystyrir na fyddai'n cynnig yr un lefel o ddarpariaeth â'r ysgol dderbyn arfaethedig, sy'n cynnig darpariaeth feithrin ochr yn ochr ag ystod eang o weithgareddau allgyrsiol, clybiau brecwast a chlybiau ar ôl ysgol sy'n cyfrannu at les disgyblion, cyfoethogi, a chymorth i deuluoedd. Dylid nodi, fodd bynnag, bod dewis y rhieni yn parhau i fod yn ffactor allweddol wrth benderfynu pa ysgolion y mae disgyblion yn eu mynychu yn y pen draw.

4.7 Opsiynau amgen yn lle cau megis sefydlu ysgolion â mwy nag un safle

Mae'r ystod o opsiynau a ystyriwyd ynglŷn â dyfodol Ysgol y Fro wedi'u hystyried ac fe'u hamlinellir yn y ddogfen gynnig hon. Mae pob opsiwn wedi'i asesu, gyda chrynodeb o'r dadansoddiad Cryfderau, Gwendidau, Cyfleoedd a Bygythiadau (SWOT) a rhesymau dros ffafrio neu beidio yr opsiynau sydd wedi'u cynnwys. Mae nifer y disgyblion yn Ysgol y Fro yn isel iawn ar hyn o bryd a disgwylir y bydd y nifer yn aros yn isel yn y blynyddoedd i ddod. Mae'r tabl canlynol yn dangos bod yna leoedd gwag ar gael yn yr ysgolion cynradd o amgylch Ysgol y Fro, sy'n dangos na fyddai cadw adeilad Ysgol y Fro fel rhan o ysgol â mwy nag un safle yn gost-effeithiol. Ni fyddai trefniant ysgol â mwy nag un safle yn cael ei ystyried yn briodol yn yr ardal hon gan na fyddai nifer y disgyblion yn cyfiawnhau'r cymhlethdod a'r gost ychwanegol, felly byddai'r dull hwn yn aneffeithlon ac ni fyddai'n darparu buddion addysgol neu ariannol. Ni fyddai creu ysgol ar fwy nag un safle yn datrys y materion sylfaenol y mae Ysgol y Fro yn eu hwynebu, gan gynnwys diffyg anghynaliadwy yn y gyllideb a materion sy'n ymwneud ag ansawdd a safonau mewn addysg a nodwyd yn ddiweddar mewn arolygiad gan Estyn.

Ysgol	Ysgol y Fro	Ysgol Bancffosfelen	Ysgol Llanddarog	Ysgol Glanyfferi	Ysgol Llangynnwr	Ysgol y Dderwen	Cyfanswm
Capasiti 24/25	41	98	94	122	323	361	1039
Nifer ar y gofrestr CYBLD 2025	15	54	69	26	318	358	840
Nifer y lleoedd gwag	26	44	25	96	5	3	199
% y lleoedd gwag	63.4%	44.9%	26.6%	78.7%	1.5%	0.8%	19.1%

4.8 Opsiynau amgen yn lle cau, megis clystyru, cydweithio neu ffedereiddio ag ysgolion eraill

Mae'r ystod o opsiynau ynglŷn â dyfodol Ysgol y Fro wedi'u hystyried yn ofalus gan gynnwys ffedereiddio ag Ysgol y Dderwen. Mae'r opsiwn hwn wedi'i asesu, gyda chrynodeb o'r dadansoddiad Cryfderau, Gwendidau, Cyfleoedd a Bygythiadau (SWOT) a rhesymau dros beidio â ffafrio'r opsiwn hwn wedi'u cynnwys. Mae nifer y disgyblion yn Ysgol y Fro yn isel iawn ar hyn o bryd a disgwylir y bydd y nifer yn aros yn isel yn y blynyddoedd i ddod. Ni fyddai opsiynau amgen megis clystyru, cydweithio, neu ffederasiwn yn datrys yr heriau sylfaenol y mae'r ysgol yn eu hwynebu. Byddai'r diffyg sylweddol a pharhaus yn y gyllideb yn parhau hyd yn oed o dan drefniant ffederal neu gydweithredol. Ceir pryderon am ansawdd a safonau, gyda'r ysgol ar hyn o bryd mewn mesurau arbennig, sy'n gofyn am welliant sylweddol na ellir ei gyflawni trwy bartneriaethau strwythurol yn unig. Adeilad gyda sgôr addasrwydd wael, a fyddai'n parhau i gyflwyno heriau gweithredol ac o ran cydymffurfiaeth, a byddai angen buddsoddiad cyfalaf sylweddol i'w wella. Byddai nifer y disgyblion yn parhau i fod yn isel iawn a nifer y lleoedd gwag yn uchel, a fyddai'n effeithio ar gynaliadwyedd ariannol a'r gallu i gyflwyno cwricwlwm eang a chytbwys.

4.9 Opsiynau amgen yn lle cau megis y posibilrwydd o wneud defnydd llawnach o'r adeiladau presennol fel adnodd cymunedol neu addysgol

Mae'r Awdurdod Lleol yn annog y defnydd o adeiladau ysgol fel adnoddau cymunedol neu addysgol, lle bo hynny'n briodol, i gynorthwyo i gynhyrchu incwm. Fodd bynnag, ni ystyrir bod gwneud mwy o ddefnydd o'r adeilad presennol yn Ysgol y Fro at ddibenion o'r fath yn ymarferol. Mae'r adeilad yn fach ac nid yw'n addas ar gyfer defnydd cymunedol ehangach pe bai'r ysgol yn aros ar y safle. Ymhellach, ni fyddai'r opsiwn hwn yn mynd i'r afael â'r ystod eang o heriau sy'n wynebu'r ysgol ar hyn o bryd.

Yn ogystal, mae gan y pentref eisoes gyfleuster cymunedol sef neuadd yr eglwys, a all fod ar gael ar gyfer digwyddiadau a gweithgareddau lleol. Felly, mae'n

annhebygol y byddai angen dau gyfleuster cymunedol ar wahân ar gymuned wledig fach neu y byddai'n elwa o hyn. Mae perygl y gallai creu lleoliad ychwanegol ddyblygu'r ddarpariaeth yn hytrach na diwallu angen nad yw'n cael ei ddiwallu ar hyn o bryd.

4.10 Sut y gellid cefnogi'r rhieni a'r disgyblion i fanteisio ar yr ysgol amgen ac unrhyw gyfleusterau y gall eu cynnig

Pe bai'r cynnig i gau Ysgol y Fro yn mynd rhagddo, bydd yr Awdurdod Lleol yn sicrhau bod trefniadau ar waith i gefnogi rhieni a disgyblion i fanteisio ar yr ysgol amgen i sicrhau cyfnod pontio hwylus. Bydd anghenion unigol yn cael eu rheoli drwy gydweithio â'r pennaeth a'r Ymgynghorydd Cymorth Addysg yn yr ysgol sy'n derbyn gan sicrhau bod y trefniadau mwyaf priodol ar waith i sicrhau bod rhieni a disgyblion yn manteisio'n gadarnhaol ar yr ysgol amgen. Os bydd rhieni'n dewis anfon eu plant i ysgol arall heblaw Ysgol y Dderwen, bydd angen iddynt ddilyn y polisi a'r broses Derbyn i Ysgolion sydd i'w gweld ar wefan Cyngor Sir Gaerfyrddin.

5. Yr angen am leoedd a'r effaith ar hygyrchedd ysgolion

Mae'r Côt Trefniadaeth Ysgolion (2018) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor Sir ystyried y pwyntiau canlynol mewn perthynas â'r angen am leoedd a'r effaith ar hygyrchedd ysgolion:

5.1 Gwybodaeth am unrhyw newidiadau i drefniadau teithio dysgwyr a'r effaith ar hygyrchedd y ddarpariaeth oedd y cynigion i'w gweithredu

Y cynnig yw cau Ysgol y Fro a throsglwyddo disgyblion i Ysgol y Dderwen sydd tua 6.2 milltir ar hyd y B403 a'r A484. Mae'r amser teithio tua 15 munud. Mae'n ofynnol yn ôl y polisi cludiant ysgol i ddarparu cludiant am ddim i unrhyw blentyn sy'n byw mwy na dwy filltir o'r ysgol briodol agosaf, felly bydd cludiant yn cael ei ddarparu i'r rhai sy'n gymwys.

5.2 A fydd gan ddarpariaeth yr ysgol arall ddigon o gapasiti ac a fydd yn darparu adeiladau ac ystafelloedd o ansawdd cystal, man lleiaf, ar gyfer niferoedd disgyblion presennol yr ysgol a'r niferoedd a ragwelir?

Yr opsiwn a ffeirir, os caiff ei gymeradwyo, yw i ddisgyblion drosglwyddo i Ysgol y Dderwen o 31 Rhagfyr 2026.

Cyfanswm capasiti Ysgol y Dderwen ar gyfer y flwyddyn academiaidd 26/27 yw 366 gyda nifer derbyn o 45.

Mae'r tabl canlynol yn dangos niferoedd cyfunol y disgyblion yn seiliedig ar amcanestyniadau pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu a bod yr holl ddisgyblion presennol yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen.

		Amcanestyniad				
	CYBLD 2025	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*
Ysgol y Fro	15	18	21	24	27	27
Ysgol y Dderwen	358	359	355	345	333	348
Cyfanswm	373	377	376	369	360	375

*gan gynnwys disgyblion meithrin

Mae'r tabl blaenorol yn dangos na fyddai gan Ysgol y Dderwen ddigon o gapasiti ar gyfer niferoedd disgyblion presennol y ddwy ysgol gyda'i gilydd a'r niferoedd a ragwelir.

Mae'r tabl canlynol yn dangos effaith y cynnig ar grwpiau blwyddyn yn yr ysgol sy'n derbyn pe bai pob disgybl sydd ar gofrestr Ysgol y Fro ar hyn o bryd yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen yn seiliedig ar ffigurau CYBLD 2025.

CYBLD 2025	Meithrin	Derbyn	BI1	BI2	BI3	BI4	BI5	BI6	Cyfanswm
Ysgol y Fro	0	5	4	4	1	1	0	0	15
Ysgol y Dderwen	37	48	45	29	56	51	48	44	358
Cyfanswm	37	53	49	33	57	52	48	44	373

Mae'r wybodaeth yn y tabl uchod yn dangos, pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo a bod pob disgybl yn dewis trosglwyddo o Ysgol y Fro i Ysgol y Dderwen, y byddai'n creu problemau yn yr ysgol sy'n derbyn lle byddai'r nifer derbyn yn uwch na 45 mewn sawl grŵp blwyddyn.

Mae'r tabl canlynol yn dangos y niferoedd disgyblion cyfunol yn Ysgol y Fro ac Ysgol y Dderwen ym mis Ionawr 2026 ac Ionawr 2027 yn seiliedig ar amcanestyniadau CYBLD 2025 sy'n dangos lle gallai'r nifer derbyn fod yn uwch na 45 mewn sawl grŵp blwyddyn, pe bai pob disgybl o Ysgol y Fro yn dewis trosglwyddo i'r ysgol sy'n derbyn.

Amcanestyniadau CYBLD 2025*		Meithrin	Derbyn	BI1	BI2	BI3	BI4	BI5	BI6	Cyfanswm
Y Fro	2026	0	5	3	4	4	1	1	0	18
Y Dderwen	2026	37	48	45	45	29	56	51	48	359
Cyfanswm		37	53	48	49	33	57	52	48	377
Y Fro	2027	0	5	3	3	4	4	1	1	21
Y Dderwen	2027	37	48	44	45	45	29	56	51	355
Cyfanswm		37	53	47	48	49	33	57	52	376

Os cymeradwyir y cynnig i gau'r ysgol, bydd yr Awdurdod Lleol yn gweithio'n agos gyda'r ysgol sy'n derbyn a'r Corff Llywodraethu i gefnogi cyfnod pontio hwylus i bob disgybl sy'n dymuno trosglwyddo. Cydnabyddir os bydd pob disgybl, neu'r mwyafrif, yn dewis symud i'r ysgol dderbyn arfaethedig, y gallai nifer y disgyblion fod yn fwy na nifer derbyn a chapasiti presennol yr ysgol am gyfnod dros dro.

Pe bai hyn yn digwydd, bydd yr Awdurdod Lleol yn prosesu unrhyw geisiadau yn unol â'i Bolisi Derbyn i Ysgolion a Chôd Derbyn i Ysgolion Llywodraeth Cymru. Mae'r Awdurdod Lleol wedi ymrwmo i sicrhau bod darpariaeth ddigonol ar gael i bob disgybl a bydd yn buddsoddi mewn adeiladau neu adnoddau ychwanegol os oes angen. Byddai unrhyw gyfleusterau newydd a ddarperir yn bodloni neu'n rhagori ar ansawdd yr amgylchedd presennol yn Ysgol y Fro.

Er bod ysgol amgen benodol yn cael ei chynnig fel rhan o'r ymgynghoriad hwn, mae teuluoedd yn cadw'r hawl i fynegi dewis ar gyfer unrhyw ysgol. Gallai rhieni ddewis ysgol wahanol ar gyfer eu plentyn, a gallai hyn effeithio ar yr amcanestyniadau o nifer y disgyblion yn y ddogfen hon. O ganlyniad, gall argaeledd cyffredinol lleoedd ar draws ysgolion fod yn wahanol i'r hyn a ddisgwyllir ar hyn o bryd.

Mae'n bwysig nodi hefyd bod y dull a ddefnyddir i ragweld nifer y disgyblion yn seiliedig ar gyfartaledd treigl o ddisgyblion rhwng 5 ac 8 oed mewn ysgolion cynradd. Mae hyn yn golygu y gall unrhyw newidiadau sydyn yn nifer y disgyblion gymryd sawl blwyddyn i gael eu hadlewyrchu'n llawn yn y data. Mewn ysgolion gyda nifer llai o ddisgyblion, gall hyd yn oed mân newidiadau gael effaith gymharol fwy ar amcanestyniadau. Felly, dylid ystyried yr amcanestyniadau o nifer y disgyblion a gyflwynir yma fel amcangyfrif yn hytrach na'r union ffigurau.

5.3 Natur siwrneiau i ddarpariaeth arall ac amseroedd teithio i ddisgyblion, gan gynnwys disgyblion ADY;

Yn ôl data CYBLD 2025 mae 0% o ddisgyblion ar y gofrestr ag ADY yn Ysgol y Fro. Mae Ysgol y Dderwen tua 6.2 milltir o Ysgol y Fro. Amcangyfrifir y byddai'r daith yn cymryd 15 munud. Felly, os cymeradwyir y cynnig, ni fyddai amseroedd teithio posibl disgyblion yn ormodol.

5.4 A fydd y cynigion yn gwella mynediad i ddisgyblion anabl yn unol â'r gofynion o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

Y bwriad yw trosglwyddo disgyblion o Ysgol y Fro i Ysgol y Dderwen sydd â chynllun hygyrchedd. Fodd bynnag, os bydd angen gwneud unrhyw addasiadau i'r ysgol ar gyfer disgybl, bydd addasiadau rhesymol yn cael eu gwneud yn unol â phrosesau sefydledig trefniadaeth ysgolion Cyngor Sir Caerfyrddin.

5.5 A yw'r ddarpariaeth ysgol amgen yn ddigonol i ateb y galw presennol a'r galw a ragwelir am ysgolion o'r un iaith ac (os yn berthnasol) cymeriad crefyddol dynodedig.

Pe byddai angen capasiti ychwanegol, mae'r Awdurdod Lleol wedi ymrwymo'n llwyr i weithio mewn partneriaeth agos â'r Pennaeth a'r Corff Llywodraethu yn Ysgol y Dderwen i sicrhau bod y seilwaith angenrheidiol ar waith.

6. Ysgolion y mae'r cynnig yn debygol o effeithio arnynt

Yn unol â gofynion y Côd Trefniadaeth Ysgolion (2018) darperir manylion yn Atodiad D am yr ysgolion cyfagos y gellid ystyried yn rhesymol y gallai disgyblion fod yn dymuno trosglwyddo iddynt, ynghyd â manylion yr ysgol dderbyn arfaethedig.

6.1 Effaith y cynnig ar ysgolion y byddai hyn yn debygol o effeithio arnynt

Pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo, disgwylir i'r effaith fwyaf arwyddocaol fod ar Ysgol y Dderwen, sy'n cael ei nodi fel yr ysgol amgen i Ysgol y Fro. Byddai hyn yn arwain at gynydd yn nifer y disgyblion yn Ysgol y Dderwen, sy'n cael ei ystyried yn gadarnhaol gan y bydd yn helpu i wella cynaliadwyedd yr ysgol, sydd â rhywfaint o gapasiti ar gael ar hyn o bryd.

Mae gan rieni yr hawl i fynegi ffafriaeth ar gyfer yr ysgol y mae eu plentyn yn ei mynychu. Fodd bynnag, nid yw mynegi ysgol a ffefrir yn rhoi sicrwydd o le yn yr ysgol honno. Efallai y bydd rhai rhieni disgyblion yn Ysgol Y Fro yn dewis gwneud cais am ysgolion amgen heblaw Ysgol y Dderwen fel yr ysgol dderbyn a enwir. O ganlyniad, gall hyn hefyd gael rhywfaint o effaith ar ysgolion cyfagos eraill fel Ysgol Gynradd Bancffosfelen, Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Llanddarog, Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Glanyfferi, Ysgol Gynradd Llangynnwr ac o bosibl ysgolion ymhellach i ffwrdd, yn dibynnu ar amgylchiadau unigol.

Yn gyffredinol, nid yw'r cynnydd disgwyliedig yn nifer y disgyblion yn yr ysgolion sydd fwyaf tebygol o gael eu heffeithio yn cael ei ystyried yn negyddol, gan fod gan yr ysgolion hyn rywffaint o gapasiti dros ben ar hyn o bryd i ddarparu ar gyfer disgyblion ychwanegol.

6.2 Effaith y cynnig ar y staff

Nid yw'r penderfyniad i gynnig cau ysgol byth yn cael ei wneud ar chwarae bach, ac mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod yn llawn yr effaith sylweddol y gall cynigion o'r fath ei chael ar y staff sy'n gweithio yn Ysgol y Fro a'r ysgol dderbyn arfaethedig.

Un o brif flaenoriaethau'r Awdurdod Lleol yw lleihau aflonyddwch a chefnogi staff ysgol drwy unrhyw gyfnod o newid pe bai'r cynigion yn cael eu gweithredu. Mae'r Awdurdod Lleol wedi ymrwymo i wneud popeth o fewn ei allu i osgoi dileu swyddi yn orfodol yn unol â'r Polisi Dileu Swyddi / Staff Gormodol Enghreifftiol ar gyfer Ysgolion. Mae hyn yn cynnwys archwilio'r holl gyfleoedd adleoli posibl o fewn y rhwydwaith ysgolion ehangach a'r awdurdod lleol, cynnig dileu swyddi yn wirfoddol neu ymddeoliad cynnar lle bo hynny'n briodol, a gweithio'n agos gydag undebau llafur drwy gydol y broses.

Fodd bynnag, er y bydd pob ymdrech yn cael ei gwneud i adleoli staff yr effeithir arnynt, ni ellir diystyru'r posibilrwydd o ddileu swyddi. Lle nad yw adleoli yn ymarferol, bydd proses deg a thryloyw yn cael ei dilyn a rhoddir cefnogaeth i'r rheiny yr effeithir arnynt.

Mae'r Awdurdod Lleol yn deall y gallai hyn greu ansicrwydd i staff a'u teuluoedd, ac maent wedi ymrwymo i ddarparu cyfathrebu clir, diweddariadau amserol, a mynediad at wasanaethau cymorth trwy gydol y broses. Bydd tîm Adnoddau Dynol yr Awdurdod Lleol yn gweithio'n agos gyda Phenaethiaid a Chyrff Llywodraethu i sicrhau bod yr holl staff yn cael eu trin gydag urddas a pharch drwy gydol y broses.

Byddai unrhyw newidiadau yn yr ysgol sy'n derbyn yn cael eu rheoli trwy ei chorff llywodraethu, yn unol â rheoliadau staffio ysgolion a pholisïau Adnoddau Dynol, a byddai hefyd yn destun ymgynghoriad priodol â staff yr effeithir arnynt a'r undebau.

6.3 Effaith y cynnig ar gymuned leol Llangyndeyrn

Mae asesiad o'r effaith ar y gymuned wedi'i gynnal, gan ddefnyddio'r adborth a ddarparwyd gan yr ysgol. Mae'r asesiad wedi'i gynnwys yn Atodiad B a bydd yn cael ei ddiweddarau yn dilyn y broses ymgynghori i adlewyrchu unrhyw adborth a dderbyniwyd.

Mae gan Ysgol y Fro gysylltiadau cryf â'r gymuned leol, gan gynnwys partneriaethau gyda'r Eglwys, Cymdeithas Llesiant y Pentref, ffermydd lleol, cynhyrchwyr mêl, a'r clwb bowlïo. Mae'n ymroi i godi arian i elusennau ac yn hyrwyddo'r Gymraeg drwy annog disgyblion i'w defnyddio gartref, gan helpu i gryfhau ei defnydd ar draws y cenedlaethau.

Gall y cynnig leihau apêl y pentref i deuluoedd ifanc, o bosibl gan gyflymu gostyngiad yn y boblogaeth ac effeithio ar wasanaethau ac amwynderau lleol. Byddai angen adleoli'r lleoliad blynnyddoedd cynnar (Cylch Meithrin), ac er nad yw'r defnydd presennol o adeilad yr ysgol at ddibenion cymunedol ehangach yn glir, gallai cau'r adeilad leihau rôl yr ysgol fel canolfan gymunedol.

Byddai cau'r ysgol yn effeithio ar allu disgyblion i gerdded neu feicio oherwydd mwy o bellter a phryderon ynghylch diogelwch ar y ffyrdd, o bosibl gan leihau cyfleoedd ar gyfer gweithgarwch corfforol bob dydd. Fodd bynnag, mae'r ysgol sy'n derbyn yn cynnig amrywiaeth o glybiau chwaraeon a mynediad i gampfa i helpu i liniaru hyn.

Byddai angen cludiant ysgol ar ddisgyblion cymwys. Ni ragwelir unrhyw effeithiau ar wasanaethau trafnidiaeth gyhoeddus os gweithredir y cynigion.

7. Yr effaith ar ansawdd a safonau mewn addysg

Mae'r Côt Trefniadaeth Ysgolion (2018) yn gofyn am ddadansoddiad o effaith debygol y cynigion ar ansawdd a safonau addysg yn yr ysgol, gan ystyried meysydd arolygu perthnasol Estyn. Nodir y rhain yn yr adran ganlynol.

Cafodd Ysgol y Fro ei harolygu gan Estyn ym mis Chwefror 2025. Roedd Prif Arolygydd Ei Fawrhydi o'r farn bod angen mesurau arbennig mewn perthynas â'r ysgol hon. Roedd yr argymhellion fel a ganlyn:

- A1. Mynd i'r afael â'r mater diogelu a godwyd yn ystod yr arolygiad.
- A2. Sicrhau arweinyddiaeth gyson a chynaliadwy i'r ysgol.
- A3. Gwellu gweithdrefnau hunanwerthuso a chynllunio ar gyfer gwelliant er mwyn cryfhau'r ddarpariaeth a chodi safonau.
- A4. Cynllunio darpariaeth sy'n sicrhau'r ystod a'r ehangder ym mhob maes dysgu i gefnogi'r disgyblion i wneud cynnydd yn eu medrau.
- A5. Codi disgwyliadau athrawon i herio disgyblion i gyflawni hyd orau eu gallu.

Cafodd Ysgol y Dderwen ei harolygu ddiwethaf gan Estyn ym mis Mawrth 2017 ac ar hyn o bryd nid yw mewn categori 'gweithgarwch dilynol'. Roedd argymhellion Estyn fel a ganlyn:

- A1. Darparu digon o gyfleoedd i ddisgyblion wneud penderfyniadau a dewisiadau mewn perthynas â'u dysgu.
- A2. Sicrhau bod adborth athrawon yn galluogi disgyblion i wybod yn union beth sydd angen iddynt ei wneud er mwyn gwella eu medrau.
- A3. Darparu mwy o gyfleoedd creadigol i ddisgyblion ymestyn eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth.
- A4. Monitro'r cynnydd wrth fynd i'r afael â phob agwedd sydd yn cael ei hadnabod yn y broses hunanarfarnu.

7.1 Yr effaith debygol ar safonau a chynnydd cyffredinol grwpiau penodol ac o ran sgiliau (yn yr ysgol neu'r ysgolion sy'n destun y cynigion)

Pe bai'r Cyngor Sir yn bwrw ymlaen â gweithredu'r opsiwn a ffefrir, byddai Ysgol y Fro yn cau, a byddai'r disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen.

Mae'n debygol iawn y bydd effaith gadarnhaol ar safonau a datblygu sgiliau, gan fod cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau sydd â grwpiau blwyddyn unigol yn hyrwyddo gwell gweithio ar y cyd, gan helpu i sbarduno cynnydd a chodi safonau'n gyffredinol. Yn ogystal, byddai disgyblion yn cael mynediad at ystod ehangach o gyfleoedd allgyrsiol, megis chwaraeon tîm, côr, a gweithgareddau cystadleuol, sy'n bosibl oherwydd bod y grŵp cyfoedion yn fwy.

Yn ôl adroddiad arolygu Ysgol y Dderwen, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn gwneud cynnydd cryf wrth iddynt symud drwy'r ysgol, gyda llawer yn cyflawni'n dda erbyn

Blwyddyn 6. Mae ychydig o ddisgyblion mwy abl yn gwneud cynnydd rhagorol, tra bod y rheiny sydd ag anghenion dysgu ychwanegol hefyd yn gwneud cynnydd da tuag at eu targedau unigol o'u manau cychwyn.

7.2 Yr effaith debygol ar lesiant ac agweddau at ddysgu

Yn y tymor byr, mae'n bosibl y byddai effaith ar lesiant disgyblion, gan y byddai angen iddynt drosglwyddo o Ysgol y Fro i Ysgol y Dderwen. Fodd bynnag, yn y tymor hir, mae'n bosibl y byddai effaith gadarnhaol ar lesiant gan y bydd mwy o ddisgyblion yr un oedran / yn yr un cyfnod. Bydd hefyd yn darparu mwy o gyfleoedd cyfeillgarwch / cymdeithasol gan y bydd mwy o ddisgyblion i gydweithio â nhw ym mhob dosbarth ac ar draws yr ysgol.

Nodir yn adroddiad arolygu Ysgol y Dderwen:

- Mae bron pob disgybl yn ofalgar o'i gilydd ac yn trin oedolion ac ymwelwyr gyda lefel arbennig o barch ac aeddfedrwydd.
- Mae bron pob disgybl yn rhoi ystyriaeth ofalus i anghenion eu cyfeillion, er enghraifft wrth helpu ei gilydd yn ystod amseroedd cinio.
- Mae bron pob disgybl yn teimlo'n ddiogel yn yr ysgol ac yn mwynhau mynychu yn ddyddiol.
- Mae ymddygiad bron pob disgybl mewn gwersi, gwasanaethau, wrth symud o amgylch yr ysgol ac yn ystod amseroedd hamdden y disgyblion, yn gyson ardderchog.

Mae'r pwyntiau a amlinellir uchod yn tynnu sylw at gryfderau'r ysgol sy'n derbyn, gan ddangos ei bod yn darparu amgylchedd sy'n gallu lleihau unrhyw effeithiau negyddol ar lesiant ac agweddau tuag at ddysgu y gallai'r cynnig eu hachosi.

7.3 Yr effaith debygol ar brofiadau addysgu a dysgu (ansawdd yr addysgu; ystod, cydbwysedd a phriodoldeb y cwricwlwm, a'r ddarpariaeth sgiliau

Mae potensial am effaith gadarnhaol drwy'r cynnig, yn enwedig mewn perthynas â'r cwricwlwm. Ar hyn o bryd, mae Ysgol y Fro yn cynnig cwricwlwm sydd heb ddigon o ehangder, cydbwysedd a phriodoldeb. Nododd arolygiad diweddar Estyn nad yw disgwyliadau athrawon yn ddigon uchel bob tro i alluogi disgyblion i gyflawni hyd orau eu gallu ar draws y meysydd dysgu. Er enghraifft, canfuwyd bod dealltwriaeth disgyblion o fathemateg yn ansicr, ac nid yw'r ddarpariaeth bresennol yn eu cefnogi i gymhwyso eu medrau rhifedd yn ddigon bwriadus mewn ystod gyfoethog o brofiadau dysgu.

Mewn cyferbyniad, mae adroddiad arolygu Ysgol y Dderwen yn nodi bod ansawdd yr addysgu ar draws yr ysgol yn dda. Mae hyn yn deillio o berthynas waith gref rhwng y disgyblion, yr athrawon a'r cynorthwyywyr dysgu. Mae perthynas o'r fath yn arwain at gydweithio effeithiol ac ysfa gynhenid i lwyddo ymysg y rhan fwyaf o'r disgyblion, gan gyfrannu'n gadarnhaol at yr amgylchedd dysgu cyffredinol.

Ar hyn o bryd mae athrawon yn Ysgol y Fro yn wynebu'r her sylweddol o ddarparu addysg i un dosbarth sy'n cynnwys oedran a gallu cymysg ar draws yr ysgol gyfan. Fodd bynnag, nid yw'r Awdurdod Lleol wedi mynegi unrhyw bryderon ynglŷn ag ansawdd yr addysgu yn Ysgol y Dderwen. Felly, pe bai'r newidiadau arfaethedig yn

cael eu gweithredu, ni ddisgwylir y byddai unrhyw effaith negyddol ar ansawdd yr addysgu a brofir gan ddisgyblion sy'n mynychu Ysgol y Fro ar hyn o bryd.

7.4 Yr effaith debygol ar arweiniad a chymorth gofal (tracio, monitro a darparu cymorth dysgu, datblygiad personol a gwarchod disgyblion)

Pe bai'r cynigion yn cael eu gweithredu yn y tymor byr, efallai y byddai effaith ar lesiant disgyblion, yn enwedig grwpiau agored i niwed, oherwydd yr angen i drosglwyddo o Ysgol y Fro i Ysgol y Dderwen. Fodd bynnag, mae'r ddwy ysgol ar hyn o bryd yn darparu cefnogaeth gref o ran dysgu, datblygiad personol, a diogelu. Nid oes unrhyw arwydd na fyddai Ysgol y Dderwen yn gallu diwallu anghenion amrywiol pob disgybl, gan gynnwys y rhai a allai fod angen cymorth ychwanegol arnynt yn ystod y cyfnod pontio.

Mae adroddiad arolygu diweddaraf Ysgol y Dderwen yn tynnu sylw at strategaethau effeithiol yr ysgol ar gyfer cefnogi llesiant emosiynol a chymdeithasol disgyblion. Yn nodedig, mae'r ysgol yn gweithredu rhaglen ymwybyddiaeth ymlyniad, sy'n cyfrannu at ethos gofalgaf a theuluol. Mae'r ethos gofalgaf hwn yn ymestyn i gymuned ehangach yr ysgol, gan fod yr ysgol hefyd yn gweithio'n agos gyda rhieni i'w helpu i gefnogi eu plant yn effeithiol.

Ymhellach, mae gan Ysgol y Dderwen systemau effeithiol ar gyfer olrhain cynnydd disgyblion ar eu taith trwy'r ysgol. Mae athrawon yn defnyddio'r wybodaeth olrhain hon yn briodol er mwyn adnabod y disgyblion sydd angen cefnogaeth ychwanegol mewn meysydd fel llythrennedd neu rifedd, er mwyn trefnu ymyrraeth amserol a phenodol yn ôl yr angen.

7.5 Yr effaith debygol ar arweinyddiaeth a rheolaeth (ansawdd ac effeithiolrwydd arweinwyr a rheolwyr, prosesau hunanwerthuso a chynllunio gwelliant, dysgu proffesiynol, a defnyddio adnoddau)

Ar hyn o bryd, nid oes gan Ysgol y Fro arweinyddiaeth barhaol. Mae'r ysgol yn cael ei harwain gan bennaeth dros dro, gyda chyfrifoldebau addysgu ac sydd hefyd yn gwasanaethu fel y Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (CADY). Pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo, byddai'r disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen, ysgol sydd â strwythur arweinyddiaeth sefydledig a pharhaol. Yn ôl adroddiad arolygu Ysgol y Dderwen gan Estyn, caiff y pennaeth ei gefnogi'n effeithiol gan ddau bennaeth cynorthwyol - ac un o'r rhain yw'r pennaeth dros dro ar hyn o bryd. Mae'r tîm arwain yn gosod disgwyliadau uchel a gweledigaeth bwrpasol, glir sy'n cael eu rhannu'n llwyddiannus gyda chymuned yr ysgol. Mae cyfrifoldebau'n cael eu rhannu'n effeithiol ac mae'r staff yn cydweithio'n fedrus iawn er mwyn cynnal ethos gofalgaf a hyrwyddo llesiant rhagorol disgyblion.

Ni ddisgwylir i'r cynnig effeithio'n negyddol ar ddatblygiad blaenoriaethau addysg cenedlaethol na chyfluoedd dysgu proffesiynol i staff. Mae gan Ysgol y Dderwen systemau datblygu perfformiad cadarn ar waith, sy'n cefnogi twf parhaus sgiliau athrawon ac yn sicrhau dysgu proffesiynol ystyrlon wedi'i deilwra i anghenion unigol ac ysgol gyfan. Yn ogystal, byddai'r cynnydd disgwyliedig yn nifer y disgyblion yn Ysgol y Dderwen, pe bai'r cynnig yn cael ei gymeradwyo, yn gwella'r defnydd effeithlon o adnoddau ac yn cyfrannu'n gadarnhaol at gynaliadwyedd hirdymor yr ysgol.

7.6 Effaith y cynigion ar grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Petai'r cynnig yn mynd rhagddo, nid yw'n debygol o gael effaith negyddol ar grwpiau agored i niwed o ddysgwyr, gan gynnwys y rhai o gefndiroedd difreintiedig yn economaidd neu ddysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol. Mae hyn oherwydd y gallai unrhyw effeithiau negyddol gael eu lliniaru gan dîm mwy o staff ac adnoddau i gefnogi dysgwyr yn yr ysgol sy'n derbyn a bydd mesurau fel cludiant ysgol yn cael eu darparu i'r rhai sy'n gymwys.

Yn ôl data CYBLD 2025, ar hyn o bryd nid oes dim disgyblion ag ADY wedi'u cofrestru yn Ysgol y Fro ac roedd 13.3% yn gymwys i gael Prydau Ysgol Am Ddim, sy'n awgrymu y gallai'r cynnig effeithio ar ddysgwyr o gefndiroedd economaidd difreintiedig, y byddai'n ofynnol iddynt drosglwyddo i ysgol arall.

Bydd cyfarfodydd pontio a chyfathrebu cryf yn digwydd cyn y newid. Bydd gan unrhyw ddysgwyr agored i niwed sydd angen cymorth ychwanegol fynediad at asiantaethau allanol a chyngor gan swyddog Awdurdod Lleol.

7.7 Gallu'r ysgol i ddarparu'r cwricwlwm llawn yn y cyfnod sylfaen ac ym mhob cyfnod allweddol addysgol

Mae'r opsiwn a ffeirir yn cynnwys trosglwyddo disgyblion o Ysgol y Fro, i Ysgol y Dderwen, sydd tua chwe milltir i ffwrdd. Mae'r ysgol sy'n derbyn yn elwa ar adeilad mwy modern, gwell cyfleusterau a phoblogaeth fwy o ddisgyblion, gan ddarparu gwell mynediad at adnoddau ac chyfleusterau sy'n hwyluso cyflawni'r Cwricwlwm i Gymru yn effeithiol.

Mae cyflawni ehangder llawn y cwricwlwm mewn ysgol fach yn cyflwyno heriau, yn enwedig oherwydd capasiti cyfyngedig o ran staff a diffyg arbenigedd pwnc penodol. I'r gwrthwyneb, gall ysgol fwy ddefnyddio ystod ehangach o staff addysgu a gwybodaeth arbenigol. Ar ben hynny, byddai disgyblion yn elwa ar fod yn rhan o grŵp cyfoedion mwy o fewn eu blwyddyn, sy'n cefnogi eu cynnydd academaidd a'u datblygiad cymdeithasol.

8. Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (WESP)

Mae'r Côt Trefniadaeth Ysgolion (2018) yn gofyn am ddadansoddiad o effaith debygol y cynigion ar y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg. Gan fod yr ysgolion sy'n ymwneud â'r cynnig hwn neu sy'n cael eu heffeithio ganddo yn darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg, mae Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg wedi'i gynnal ac mae wedi'i gynnwys yn Atodiad C. Bydd yr asesiad hwn yn cael ei ddiweddararu drwy gydol y broses i adlewyrchu unrhyw adborth penodol sy'n dod i law.

8.1 Sut mae'r cynnig yn ffurfio rhan o Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ac i ba raddau y byddai'r cynnig yn cefnogi'r targedau yn y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg a gymeradwyd

Mae Ysgol y Fro ac Ysgol y Dderwen yn ysgolion cyfrwng Cymraeg. Nid yw'r cynnig yn uniongyrchol gysylltiedig â'r targedau yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yr Awdurdod Lleol. Byddai'r cynnig yn sicrhau bod darpariaeth Gymraeg ar gael.

8.2 Sut y byddai'r cynnig yn ehangu neu'n lleihau'r ddarpariaeth Gymraeg. Os mai lleihau'r ddarpariaeth y bydd, nodwch pam y bydd y ddarpariaeth yn cael ei lleihau.

Byddai'r cynnig yn sicrhau bod darpariaeth Gymraeg ar gael. Ni ragwelir unrhyw leihad yn y ddarpariaeth os gweithredir y cynigion. Mae Asesiad cychwynnol o'r Effaith ar y Gymraeg wedi'i gynnal ac mae wedi'i atodi i'r ddogfen hon yn Atodiad B. Bydd yr asesiad hwn yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau ar adegau allweddol pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo.

9. Cyllid

Mae'r Côt Trefniadaeth Ysgolion (2018) yn gofyn am ddadansoddiad o effaith ariannol debygol y cynigion os cânt eu gweithredu.

9.1 Costau rheolaidd cynigion dros gyfnod o 3 blynedd, man lleiaf, ac a yw'r cyllid rheolaidd angenrheidiol ar gael

Costau rheolaidd y cynnig hwn fyddai'r costau cludiant uwch, yr amcangyfrifir ar hyn o bryd eu bod yn £50,000 ychwanegol y flwyddyn.

9.2 Costau cyfalaf cynigion ac a yw'r cyllid cyfalaf angenrheidiol ar gael

Pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo, ni ddisgwylir y bydd angen unrhyw gyllid cyfalaf ar gyfer y cynnig ar hyn o bryd. Fodd bynnag, bydd cyfalaf ar gael os bydd angen.

9.3 A yw'r cynigion yn rhan o Raglen Fuddsoddi'r awdurdod lleol o dan y fenter Ysgolion ar gyfer yr 21^{ain} Ganrif, ac felly'n cyfrannu at ddarpariaeth ysgolion cynaliadwy ar gyfer yr 21^{ain} Ganrif, ac at well rheolaeth strategol ar ystad yr ysgolion.

Nid yw'r cynnig i gau Ysgol y Fro a throsglwyddo disgyblion i Ysgol y Dderwen yn rhan o raglen buddsoddi strategol yr Awdurdod Lleol ar gyfer yr 21^{ain} ganrif. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu byddai'n arwain at ostyngiad yn ystad yr ysgolion ac yn gwella ei rheolaeth strategol. Mae adolygu maint a hyfywedd ystad yr ysgolion wedi'i nodi fel blaenoriaeth gorfforaethol i'r Cyngor fel rhan o Strategaeth y Rhaglen Moderneiddio Addysg fel y'i cymeradwyd gan y Cabinet ym mis Tachwedd 2024.

9.4 Costau cludiant ychwanegol sy'n codi o ganlyniad i gynigion, os cânt eu gweithredu

Pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo, amcangyfrifir y bydd y costau cludiant sy'n gysylltiedig â gweithredu'r cynnig yn £50,000 y flwyddyn, yn seiliedig ar brisiau cyfredol, lleoliad presennol disgyblion ac wrth dybio y bydd disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol y Dderwen.

9.5 Maint unrhyw arbedion net arfaethedig pe bai'r cynigion yn cael eu gweithredu (gan ystyried costau refeniw, cludiant a chyfalaf ysgolion);

Amcangyfrifir y bydd yr arbedion refeniw blyneddol i'r Cyngor oddeutu £49,522. Mae'r ffigur hwn yn cynnwys arbedion o £99,522 o gyllideb ddirprwyedig yr ysgol yn 2025-26 a ddarperir ar ffurf tâl atodol ar gyfer ardrethi annomestig, costau safle a thâl atodol o ran nifer y disgyblion i gefnogi ysgolion â niferoedd isel a chostau cludiant ychwanegol o tua £50,000.

Gan fod y mwyafrif o'r cyllid ar gyfer ysgolion yn cael ei gyfrifo yn ôl nifer y disgyblion, mae'r holl gyllid ar sail nifer y disgyblion yn mynd gyda phob plentyn i'w ysgol amgen, gan gefnogi cyllidebau ysgolion eraill. Ar gyfer Ysgol y Fro, byddai cyfanswm y ffigur wrth symud i ysgolion eraill yn 2025-26 yn £73,593.

Yn ogystal, mae arbedion eraill i'r Cyngor o'r gostyngiad mewn gwasanaethau cymorth canolog a ddarperir i ysgolion fel Adnoddau Dynol, Addysg a Chymorth ADY, TG, Gwasanaeth Cerdd, glanhau, cynnal a chadw eiddo, cynnal a chadw tiroedd ac arlwy. Roedd y cynigion arbedion a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 24 Chwefror 2025 yn cynnwys argymhelliad i'r Gwasanaeth Ysgolion adolygu hyfywedd ystad yr ysgolion yn y dyfodol.

9.6 A fyddai'r ysgolion yr effeithir arnynt yn wynebu diffyg cyllidebol heb y cynigion;

Mae diffyg wedi bod yng nghyllideb Ysgol y Fro ers 2019/2020. Mae'r diffyg wedi cynyddu flwyddyn ar ôl blwyddyn ac roedd y balans terfynol ar ddiwedd blwyddyn 24/25 yn £98,378. Mae'r amcanestyniadau cyfredol yn rhagweld diffyg o £118,605 hyd at ddiwedd y flwyddyn ym mis Mawrth 2026. Byddai hyn yn awgrymu bod y diffyg yn anghynaliadwy ac o ystyried nifer presennol y disgyblion a'r nifer a ragwelir mae'r ysgol yn annhebygol o fod mewn sefyllfa i adfer y diffyg o fewn amserlen resymol.

Roedd gan Ysgol y Dderwen £74,085 yn weddill yn y gyllideb ar ddiwedd blwyddyn 24/25 ac ar hyn o bryd rhagwelir bod ganddi £67,541 yn weddill yn y gyllideb hyd at ddiwedd y flwyddyn ym mis Mawrth 2026. Byddai hyn yn cynyddu gyda chyllid ychwanegol ar sail nifer y disgyblion sy'n trosglwyddo.

9.7 A fydd unrhyw arbedion mewn costau rheolaidd yn cael eu cadw yng nghyllideb ysgolion lleol yr awdurdod lleol?

Bydd unrhyw arbedion ar gael i'w hailfuddsoddi yn unol â phroses gyllideb gorfforaethol y Cyngor Sir, gydag unrhyw ddyraniad tuag at y system ysgol yn amodol ar gymeradwyaeth fel rhan o gylch cynllunio'r gyllideb flynyddol.

9.8 A fyddai'r enillion (derbyniadau cyfalaf) o werthu safleoedd diangen ar gael i dalu costau'r cynnig neu'n cyfrannu at gostau cynigion yn y dyfodol a fydd yn hybu'r broses o reoli lleoedd ysgolion yn effeithiol.

Fel rheol, o ganlyniad i Raglen Moderneiddio Addysg y Cyngor ac yn dilyn proses statudol ofynnol Llywodraeth Cymru, (gan gynnwys yr holl asesiadau effaith priodol: y gymuned, cludiant, y Gymraeg ac ati), bydd ysgolion y nodwyd nad ydynt bellach yn ofynnol at ddibenion addysgol, yn cael eu gwerthu ar y farchnad agored oni bai bod angen yr adeilad/safle diangen a'i gadw at ddefnydd corfforaethol mewnol neu fel arall ei drosglwyddo i'r gymuned.

Ar ôl i benderfyniad gael ei wneud ar gau unrhyw ysgol, bydd pob pennaeth gwasanaeth yn cael gwybod bod yr ysgol yn cau a'i bod ar gael yn y lle cyntaf. Os nodir angen corfforaethol yna bydd yr ysgol ddiangen yn cael ei throsglwyddo i'r adran berthnasol trwy'r broses feddiannu. Pan nad yw'n ofynnol cadw'r ysgolion / safleoedd diangen yn gorfforaethol, mewn rhai amgylchiadau efallai y byddai'n briodol ystyried defnydd cymunedol parhaus i gynnwys grwpiau gwirfoddol, elusennol a mentrau cymdeithasol.

Byddai defnydd o'r fath yn cael ei gymeradwyo dim ond os oes angen clir am y defnydd arfaethedig yn yr ardal a lle bo hynny'n briodol dylid paratoi cynllun busnes i ddangos hyfywedd y defnydd amgen a fyddai'n cefnogi adferiad economaidd gwledig yr ardal.

Byddai unrhyw elw o werthu safleoedd diangen yn cael ei neilltuo i'w defnyddio yn y dyfodol o fewn y Rhaglen Moderneiddio Addysg er mwyn gwella'r ddarpariaeth addysgol yn y sir.

10. Tir, Adeiladau a Theithio

10.1 Manylion am unrhyw waith trosglwyddo neu waredu tir neu adeiladau a allai fod ei angen o ganlyniad i'r cynigion.

Mae Ysgol y Fro ac Ysgol y Dderwen yn eiddo i Gyngor Sir Caerfyrddin. Pe bai'r cynigion yn mynd rhagddynt, ni fyddai angen Ysgol y Fro wedyn. Yn gyffredinol, bydd ysgolion y nodwyd nad oes eu hangen mwyach at ddibenion addysgol yn cael eu gwerthu ar y farchnad agored, oni bai bod angen yr adeilad / safle gwag a'i gadw at ddefnydd corfforaethol mewnol neu fel arall ei drosglwyddo i'r gymuned os yn briodol.

10.2 A yw'r ysgol neu'r ysgolion dan sylw yn destun unrhyw ymddiriedolaeth neu fuddiannau elusennol y gallai'r cynigion effeithio arnynt

Mae Adran Gyfreithiol yr Awdurdod Lleol wedi adolygu dogfennau'r Gofrestrfa Tir a'r gweithredoedd swyddogol ac, o'r dogfennau sydd wedi'u hadolygu ar hyn o bryd, nid ydynt yn credu y bydd y cynnig i gau Ysgol y Fro yn effeithio ar unrhyw ymddiriedolaethau neu fuddiannau elusennol.

10.3 Ansawdd adeilad yr ysgol y byddai disgyblion yn cael eu trosglwyddo ohoni

Mae ansawdd yr adeilad a'r cyfleusterau yn Ysgol y Dderwen o safon uwch o gymharu â'r rhai yn Ysgol y Fro o ran cyflwr, addasrwydd a'r cyfleusterau sydd ar gael. Mae Ysgol y Dderwen yn ysgol fwy gydag adeilad mwy modern sydd â chyfleusterau da ar gyfer cyflwyno'r cwricwlwm, dysgu yn yr awyr agored, chwarae a gweithgarwch corfforol. Dangosir manylion cyflwr a graddfeydd addasrwydd y ddau adeilad yn y tabl canlynol.

	Ysgol y Fro	Ysgol y Dderwen
Cyflwr yr Adeilad	Gradd B. Yn weithredol ddiogel, ac yn dangos mân ddirywiad.	Gradd A. Fel newydd.
Addasrwydd yr Adeiladau	Gradd C. Gwael, caiff dulliau addysgu eu llesteirio/effaith andwyol ar drefniadaeth yr ysgol.	Gradd A. Cyfleusterau da ar gyfer addysgu, dysgu a llesiant yn yr ysgol.

10.4 Gwybodaeth am unrhyw waith adeiladu sy'n angenrheidiol i sicrhau y gellir darparu lle i'r plant sy'n cael eu trosglwyddo yn y ddarpariaeth amgen;

Pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo, byddai'r Awdurdod Lleol yn gweithio'n agos gyda'r ysgol sy'n derbyn a'i Chorff Llywodraethu i sicrhau ei bod yn gallu darparu ar gyfer pob disgybl sy'n dymuno trosglwyddo. Pe bai'r holl ddisgyblion presennol neu rai ohonynt yn dymuno trosglwyddo, cydnabyddir y byddai'r ysgol sy'n derbyn ychydig dros ei chapasiti a'i nifer derbyniadau presennol mewn rhai grwpiau blwyddyn. Pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo, ni ddisgwyli'r y bydd angen unrhyw waith adeiladu ar hyn o bryd. Fodd bynnag, bydd cyllid cyfalaf ar gael os bydd angen.

10.5 Yr effaith ar amseroedd teithio disgyblion i'r ysgol ac ar gostau cludiant i'r ysgol;

Mae Ysgol y Fro tua 6.2 milltir o Ysgol y Dderwen.

Pe bai'r cynnig i gau Ysgol y Fro yn mynd rhagddo, ni fyddai'n ddiogel i ddisgyblion sy'n mynychu Ysgol y Dderwen o fewn dalgylch Ysgol y Fro gerdded i'r ysgol.

Pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo, amcangyfrifir y bydd y costau cludiant sy'n gysylltiedig â gweithredu'r cynnig yn £50,000 y flwyddyn.

10.6 Gwybodaeth am lwybrau cerdded sydd ar gael i'r ddarpariaeth amgen;

Y cynnig yw cau Ysgol y Fro a throsglwyddo disgyblion i Ysgol y Dderwen sydd tua 6.2 milltir ar hyd y B403 a'r A484. Er bod cerdded yn ddymunol ac y byddai'n cynnig buddion iechyd mewn egwyddor, ni fyddai'n ddiogel nac yn ymarferol disgwyl i ddisgyblion gerdded yn rheolaidd o Ysgol y Fro i Ysgol y Dderwen. Nid oes llwybr cerdded parhaus, diogel, wedi'i oleuo'n dda, a'i gynnal a'i gadw rhwng y ddwy ysgol sy'n addas i blant ysgol.

Mae rhannau rhwng y ddwy ysgol yn cynnwys ffyrdd heb balmentydd, croesfannau traffig, ffyrdd gwledig serth wedi'u goleuo'n wael neu heb eu goleuo o gwbl. Byddai tywydd garw yn gwneud y llwybrau yn llai diogel, yn enwedig yn y bore a'r nos.

Bydd yr Awdurdod Lleol yn ystyried lle bo'n bosibl a ellid cytuno ar bwynt casglu dynodedig ar gyfer y disgyblion hynny sy'n gymwys i gael cludiant, er mwyn galluogi disgyblion sy'n cerdded i'r ysgol ar hyn o bryd i barhau i gerdded rhan o'u taith ysgol pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo.

10.7 Os yw'r cynigion yn cael eu gweithredu, beth yw effaith debygol gwahanol drefniadau teithio.

Er y byddai cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu i ddisgyblion cymwys yn unol â Pholisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol y Cyngor, byddai angen i rieni wneud teithiau ychwanegol er mwyn mynd i weithgareddau a digwyddiadau ysgol.

Pe bai'r cynnig i gau Ysgol y Fro yn mynd rhagddo, mae'n debygol y byddai disgyblion sy'n mynychu'r ysgol o fewn y dalgylch yn llai tebygol o gerdded neu feicio i'r ysgol.

Bydd yr Awdurdod Lleol yn ystyried lle bo'n bosibl a ellid cytuno ar bwynt casglu dynodedig ar gyfer y disgyblion hynny sy'n gymwys i gael cludiant, er mwyn galluogi disgyblion sy'n cerdded i'r ysgol ar hyn o bryd i barhau i gerdded rhan o'u taith ysgol pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo.

11. Y Broses Ymgynghori

Bydd yr ymgynghori ynghylch y cynnig hwn yn dilyn y canllawiau a bennwyd gan Lywodraeth Cymru yn unol â'r hyn a nodwyd yn y Côd Trefniadaeth Ysgolion (2018).

Â phwy yr ymgynghorir?

Bydd dolen i'r Ddogfen Ymgynghori yn cael ei darparu i'r rhanddeiliaid canlynol (fel y pennir gan y Côd Trefniadaeth Ysgolion (2018):

Rhieni, gofalwyr, a gwarcheidwaid:

- Disgyblion sy'n mynychu'r ysgolion y mae'r cynigion yn effeithio arnynt
- Darpar ddisgyblion, lle bo'n bosibl

Staff ac arweinyddiaeth yr ysgol:

- Aelodau staff a chyrrff llywodraethu ysgolion sy'n ymwneud yn uniongyrchol â'r cynigion
- Cyrff llywodraethu ysgolion eraill y mae'r cynigion yn debygol o effeithio arnynt

Awdurdodau lleol a'r llywodraeth:

- Gweinidogion Llywodraeth Cymru
- Aelodau Etholaethol a Rhanbarthol y Senedd ac Aelodau Seneddol (ASau)
- Estyn
- Partneriaeth
- Comisiynydd Heddlu a Throseddau yr ardal
- Comisiynydd y Gymraeg (yn achos cynigion sy'n effeithio ar ddarpariaeth Gymraeg)
- Awdurdodau Lleol cyfagos.

Grwpiau cymunedol a chynrychiolwyr:

- Undebau'r athrawon ac undebau staff
- Cyngorau cymuned neu dref ar gyfer yr ardal a wasanaethir gan yr ysgolion
- Awdurdod Esgobaethol yr Eglwys yng Nghymru a'r Eglwys Gatholig ar gyfer yr ardal lle mae unrhyw ysgol y mae'r cynigion yn debygol o effeithio arni;
- unrhyw gorff crefyddol priodol arall ar gyfer unrhyw ysgol y mae'r cynigion yn debygol o effeithio arni;

Y Blynyddoedd Cynnar a darpariaeth AAA:

- Darparwyr annibynnol neu wirfoddol y gall y cynigion effeithio arnynt, gan gynnwys Mudiad Meithrin
- Y Bartneriaeth Plant a Phobl Ifanc a/neu Bartneriaethau Datblygu'r Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant
- Cyrff iechyd neu sefydliadau trydydd sector perthnasol (yn achos cynigion sy'n effeithio ar ddarpariaeth AAA)

Ymgynghori â Disgyblion

Bydd disgyblion yn cael copi o Ddogfen Ymgynghori i Blant a Phobl Ifanc.

Hefyd, bydd cyfle i ddisgyblion (y Cyngor Ysgol o leiaf) yr ysgolion sy'n destun y cynigion gymryd rhan yn y broses ymgynghori yn ystod sesiwn a gynhelir gan Ymgynghorydd Cymorth Addysg.

Bydd y wybodaeth a gesglir o'r sesiynau ymgynghori â'r disgyblion yn rhan o'r Adroddiad Ymgynghori a gyflwynir i'r Cabinet i'w ystyried yn dilyn y cyfnod ymgynghori.

Beth fydd yn digwydd nesaf?

Cam 1. Cyfnod Ymgynghori

Mae'r cyfnod ymgynghori ar gyfer y cynigion yn dechrau ar 16 Ionawr ac yn dod i ben ar 2 Mawrth 2026.

Gallwch gyflwyno'ch sylwadau o blaid neu yn erbyn cynnig neu ddarparu awgrymiadau eraill. Gallwch hefyd:

- wneud sylwadau ynghylch yr opsiynau amgen yn lle cau sydd wedi'u nodi, yn ogystal â'r prif gynnis ac
- awgrymu opsiynau amgen eraill yn lle cau a fyddai'n mynd i'r afael â'r rhesymau dros gau (h.y. yr heriau allweddol y mae'r ysgol yn eu hwynebu).

Ni fydd yr ymatebion a geir yn ystod y cyfnod ymgynghori yn cael eu hystyried yn wrthwynebiadau statudol. Os dymunwch wrthwynebu, bydd angen i chi wneud hynny'n ysgrifenedig yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol. Ni fydd unrhyw ymatebion sy'n dod i law ar ôl y dyddiad cau yn cael eu hystyried fel rhan o'r broses ymgynghori.

Ystyried eich sylwadau

Yn ystod y cyfnod ymgynghori gallwch ofyn cwestiynau, mynegi eich barn neu ddarparu opsiynau eraill i'w hystyried erbyn 2 Mawrth 2026 fan bellaf drwy un o'r dulliau canlynol:

- Llenwi arolwg ar-lein gan ddefnyddio'r ddolen ganlynol: [Arolwg SNAP](#)
- Anfon neges e-bost i: RhMYYmgynghoriadau@sirgar.gov.uk
- Ysgrifennu llythyr i'r cyfeiriad canlynol: Mr Owain Lloyd, Cyfarwyddwr Addysg a Hamdden, Neuadd y Sir, SA31 1JP
- Neu lenwi copi papur o'r ffurflen ymateb (atodiad A) a'i dychwelyd at Mr Owain Lloyd, Cyfarwyddwr Addysg a Hamdden, Neuadd y Sir, SA31 1JP neu anfon copi wedi sganio drwy e-bost at RhMYYmgynghoriadau@sirgar.gov.uk

Nodwch mai dim ond drwy un dull cyfathrebu y mae angen i chi gyflwyno'ch ymateb.

Bydd sylwadau a gyflwynir yn ystod y cyfnod ymgynghori yn cael eu cofnodi a'u crynhoi mewn Adroddiad Ymgynghori.

Ar ôl y cyfnod ymgynghori, bydd Adroddiad Ymgynghori yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin o leiaf bythefnos cyn cyhoeddi Hysbysiad Statudol. Gall ymgynghoreion gofrestru eu bod yn dymuno cael gwybod pan gaiff yr adroddiad ymgynghori ei gyhoeddi trwy lenwi a chyflwyno'r ffurflen ymateb yn Atodiad A.

Bydd Cabinet Cyngor Sir Caerfyrddin yn ystyried yr Adroddiad Ymgynghori ac yn penderfynu a yw am fynd ymlaen â'r cynnig ai peidio.

Cam 2. Cyfnod Gwrthwynebu o ran yr Hysbysiad Statudol

Os bydd Cabinet y Cyngor Sir yn penderfynu parhau â'r cynnig, rhaid cyhoeddi "Hysbysiad Statudol".

Bydd yr Hysbysiad Statudol yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin a'i osod yn yr ysgolion sy'n destun cynigion. Bydd copïau o'r hysbysiad hefyd ar gael i'r ysgolion eu dosbarthu i ddisgyblion, rhieni, gwarcheidwaid ac aelodau staff (gall yr ysgolion hefyd ddosbarthu'r hysbysiad drwy e-bost).

Bydd yr Hysbysiad Statudol yn amlinellu manylion y cynnig ac yn gwahodd unrhyw un sy'n dymuno gwrthwynebu neu gefnogi i wneud hynny'n ysgrifenedig cyn pen 28 o ddiwrnodau.

Os bydd gwrthwynebiadau yn dod i law cyhoeddir Adroddiad Gwrthwynebu ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin. Bydd copïau papur o'r adroddiad hefyd ar gael ar gais. Bydd yr adroddiad yn crynhoi'r materion neu'r sylwadau cefnogol a godwyd ac yn rhoi ymateb Cyngor Sir Caerfyrddin. Gall ymgynghoreion gofrestru eu bod yn dymuno cael gwybod pan gaiff yr adroddiad ymgynghori ei gyhoeddi trwy anfon e-bost at RhMYYmgynghoriadau@sirgar.gov.uk

Os na fydd unrhyw wrthwynebiadau yn dod i law, mae'r cynnig yn symud yn syth i benderfyniad.

Cam 3. Penderfyniad

Cyngor Sir Caerfyrddin fydd yn penderfynu ar y cynnig. Mae hyn yn golygu y bydd yn gwneud penderfyniad terfynol ynghylch a fydd y newid arfaethedig yn mynd yn ei flaen. Gall y Cyngor Sir benderfynu cymeradwyo'r cynnig, gwrthod y cynnig neu gymeradwyo'r cynnig â newidiadau. Wrth wneud hynny, bydd y Cyngor Sir yn ystyried unrhyw wrthwynebiadau statudol a ddaeth i law.

Ar ôl penderfynu ynghylch y cynigion rhoddir gwybod i'r holl bartïon sydd â diddordeb bod y penderfyniad ar gael a fydd yn cael ei gyhoeddi'n electronig ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin.

Bydd yr holl randdeiliaid yn cael eu hysbysu am benderfyniad y Cyngor Sir a chyhoeddi'r Adroddiad Gwrthwynebu cyn pen 7 diwrnod ar ôl y penderfyniad.

12. Trefniadau Derbyn

Pe bai'r cynnig yn cael ei gymeradwyo, byddai Cyngor Sir Caerfyrddin yn gweinyddu'r broses dderbyn i Ysgol y Dderwen neu unrhyw un ysgol arall a gynhelir gan Sir Gaerfyrddin yn unol â Pholisi Derbyn i Ysgolion yr Awdurdod Lleol a Chôd Derbyn i Ysgolion Llywodraeth Cymru.

Yr Uned Derbyn Disgyblion i Ysgolion,
Cyngor Sir Caerfyrddin,
Yr Adran Addysg a Hamdden,
Adeilad 3,
Heol Spilman,
Caerfyrddin,
SA31 1LE

E-bost: derbyniadau@sirgar.gov.uk

12.1 Trosglwyddo i'r Ysgol Uwchradd

Yn 11 oed, mae plant yn trosglwyddo i'r ysgol uwchradd. Rhaid cyflwyno cais ar gyfer yr ysgol uwchradd a ffefrir, gan nad oes trosglwyddiad awtomatig o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd. Yn ystod tymor yr hydref o flwyddyn olaf yr ysgol gynradd, bydd teuluoedd yn derbyn hysbysiad sy'n cynnwys gwybodaeth am bob ysgol uwchradd yn y sir a manylion ar sut i wneud cais.

Nid oes unrhyw gysylltiad rhwng ysgolion cynradd ac ysgolion uwchradd. Gellir cyflwyno ceisiadau ar gyfer unrhyw ysgol uwchradd yn y sir. Mae'r cais yn seiliedig ar gartref y plentyn ac nid yr ysgol gynradd a fynychwyd.

12.2 Y Dalgylch

Os cymeradwyir y cynnig, bydd dalgylch Ysgol y Fro yn cael ei ddiwygio yn unol â hynny.

13. Asesiadau o'r Effaith

Mae Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned wedi'i gynnal i asesu effeithiau'r cynigion ar gymuned Llangyndeyrn. Mae'r asesiad hwn i'w weld yn atodiad B. Bydd yr asesiad hwn yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu unrhyw adborth perthnasol a ddaw i law yn ystod y broses ymgynghori.

Mae Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg wedi'i gynnal i asesu effeithiau'r cynigion ar y Gymraeg. Mae'r asesiad hwn i'w weld yn atodiad C. Bydd yr asesiad hwn yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu unrhyw adborth perthnasol a ddaw i law yn ystod y broses ymgynghori.

Mae asesiad effaith integredig cychwynnol wedi'i gynnal i'n helpu i sicrhau ein bod wedi ystyried sut y gallai ein cynigion effeithio ar wahanol grwpiau a gwasanaethau, gan ein galluogi i gryfhau agweddau cadarnhaol a lliniaru unrhyw effeithiau negyddol posibl. Os bydd y cynnig yn mynd rhagddo, bydd yr asesiad hwn yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau ar adegau allweddol yn ôl yr angen.

Atodiad A - Ffurflen Ymateb

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn ymgynghori ynghylch y cynnig

- i gau Ysgol y Fro o 31 Rhagfyr 2026 a throsglwyddo'r disgyblion i Ysgol y Dderwen.

Mae'r ffurflen ymateb ganlynol yn caniatáu i chi wneud sylwadau ar y cynnig a'r opsiynau eraill, ac awgrymu opsiynau eraill. Mae croeso i ymgynghoreion wneud sylwadau ynghylch yr opsiynau amgen yn lle cau sydd wedi'u nodi gan y cynigydd yn ogystal â'r prif gynnig ac awgrymu opsiynau amgen eraill yn lle cau a fyddai'n mynd i'r afael â'r rhesymau dros gau (h.y. yr heriau allweddol y mae'r ysgol yn eu hwynebu ac y mae'r cynigydd yn ceisio eu datrys).

Gall ymgynghoreion gyflwyno'u sylwadau o blaid neu yn erbyn cynnig.

Ni fydd yr ymatebion a geir yn ystod y cyfnod ymgynghori yn cael eu hystyried yn wrthwynebiadau statudol. Os dymuna ymgynghoreion wrthwynebu, bydd angen iddynt wneud hynny'n ysgrifenedig yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol.

1. Ydych chi'n ymateb fel:

☐

Rhiant, gofalwr neu warcheidwad

☐

Darpar riant, gofalwr neu warcheidwad

☐

Llywodraethwr

☐

Staff

☐

Aelod o'r gymuned

☐

Cyngor Cymuned

☐

Arall: Nodwch

2. Ydych chi'n cefnogi'r cynnig?

☐

Ydw

☐

Nac ydw

3. Oes gennych chi unrhyw sylwadau ynghylch y cynnig hwn yr hoffech i ni eu hystyried?

4. Oes unrhyw opsiynau eraill y dylai'r Awdurdod Lleol fod yn eu hystyried ar gyfer Ysgol y Fro yn eich barn chi?

☐

Oes

☐

Nac oes

Os oes, esboniwch yr opsiwn arall/opsiynau eraill):

5. Yn ôl Safonau'r Gymraeg mae'n ofynnol i ni ystyried effeithiau unrhyw benderfyniadau polisi ar y Gymraeg.

a. Yn eich barn chi, pa effeithiau cadarnhaol neu niweidiol fyddai'r cynnig hwn yn eu cael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

b. Yn eich barn chi, sut allai'r cynnig gael ei lunio neu ei newid fel y byddai'n cael effeithiau cadarnhaol neu fwy cadarnhaol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

c. Yn eich barn chi, sut allai'r cynnig gael ei lunio neu ei newid fel na fyddai'n cael effaith niweidiol neu'n cael effaith lai niweidiol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

6. Ar ddiwedd y cyfnod ymgynghori, bydd Adroddiad Ymgynghori yn cael ei gyhoeddi a fydd yn crynhoi'r materion a nodwyd gan yr ymgynghoreion ac ymateb yr Awdurdod Lleol i'r materion hynny.

Hoffech chi gael gwybod am gyhoeddi'r Adroddiad Ymgynghori:

☐

Hoffwn

☐

Na hoffwn

Os hoffech chi gael gwybod, rhowch gyfeiriad e-bost neu gyfeiriad post a dewis iaith (Cymraeg/Saesneg):

Diolch am lenwi'r ffurflen ymateb.

Dylid anfon ffurflenni ymateb wedi'u llenwi i'r cyfeiriad canlynol:

Mr Owain Lloyd,
Cyfarwyddwr Addysg a Hamdden,
Neuadd y Sir,
Rhiw'r Castell
Caerfyrddin
SA31 1JP

neu drwy anfon copi wedi'i sganio drwy e-bost at
RhMYYmgynghoriadau@sirgar.gov.uk

Fel arall, gallwch lenwi'r ffurflen hon ar-lein [Arolwg SNAP](#)

Dychwelwch eich ymateb erbyn 2 Mawrth 2026. Ni fydd ymatebion sy'n dod i law ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hystyried.

Atodiad B. Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned.

Y Pwnc: Y cynnig i gau Ysgol y Fro a throsglwyddo'r disgyblion i Ysgol y Dderwen.

1. Gwybodaeth am gyfran y disgyblion o'r dalgylch sy'n mynychu'r ysgol:

Mae'r tabl isod yn tynnu sylw at gyfran y disgyblion o'r dalgylch sy'n mynychu'r ysgol, cyfran y disgyblion o'r tu allan i'r dalgylch sy'n mynychu'r ysgol, cyfran y disgyblion o'r dalgylch sy'n mynychu ysgolion eraill a pha ysgolion y maent yn eu mynychu.

Blwyddyn	Nifer y disgyblion	Yn y dalgylch	Y tu allan i'r dalgylch	Yn y dalgylch mewn ysgolion eraill*
Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) 2025	15	11	4	61
*Ysgolion eraill Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Abergwili, Ysgol Griffith Jones, Ysgol Gymraeg Gwenllian, Ysgol Gynradd Tre Ioan, Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Llanddarog, Ysgol Gynradd Llangynnwr, Ysgol Gynradd Wirfoddol a Gynorthwyr yr Eglwys yng Nghymru y Model, Ysgol Gynradd Mynyddgarreg, Ysgol Gynradd Nantgaredig, Ysgol Pen-bre, Ysgol Gynradd Saron, Ysgol y Castell, Ysgol y Dderwen.				

2. Clybiau ar ôl ysgol a gweithgareddau allgyrsiol a ddarperir gan yr ysgol:

Mae Ysgol y Fro yn cynnig clwb ar ôl ysgol unwaith yr wythnos. Nid yw'n cynnig clwb brecwast ar hyn o bryd.

3. Unrhyw gyfleusterau neu wasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol neu wasanaethau y mae'r ysgol yn eu darparu:

Mae Ysgol y Fro yn gartref i Gylch Meithrin, sy'n rhan annatod o gymuned yr ysgol ac yn dibynnu ar gyfleusterau a chefnogaeth yr ysgol.

4. Defnydd arall gan y gymuned o adeilad yr ysgol

Nid oedd y wybodaeth a dderbyniwyd gan yr ysgol yn cyfeirio at unrhyw ddefnydd arall gan y gymuned.

5. Cysylltiadau eraill rhwng yr ysgol a'r gymuned:

Mae'r ysgol yn falch o'i chysylltiadau cryf â'r ardal leol. Mae cysylltiadau agos â'r Eglwys leol a Chymdeithas Les y Pentref lle mae gan yr ysgol ddarn o dir i dyfu ffrwythau a llysiau.

Mae'r ysgol hefyd yn gweithio'n agos gyda'r Eglwys leol, ffermydd, cynhyrchwyr mêl, a'r clwb bowlio.

Mae cymuned yr ysgol wedi ymrwymo i gefnogi achosion da, gan godi arian yn rheolaidd ar gyfer elusennau fel Macmillan, gyda chefnogaeth ragorol gan rieni a'r gymuned ehangach.

Mae'r ysgol yn mynd ati i hyrwyddo'r Gymraeg trwy ddigwyddiadau'r ysgol a gweithgareddau anffurfiol. Mae plant yn cael eu hannog i rannu a defnyddio'r Gymraeg gyda'u teuluoedd gartref, gan helpu rhieni i ddysgu ochr yn ochr â nhw mewn ffordd naturiol a diddorol. Er nad yw'r ysgol yn cynnig gwersi Gymraeg ffurfiol i rieni, mae'r dull hwn yn cefnogi ac yn cryfhau'r defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned.

6. *Os darperir adeiladau, ystafelloedd, cyfleusterau neu wasanaethau gan ysgol, ble fydden nhw'n cael eu darparu pe bai'r ysgol yn cau?*

Ceir neuadd eglwys Sant Cyndeyrn yn y pentref y gellid ei defnyddio o bosibl i ddarparu unrhyw gyfleusterau neu wasanaethau cymunedol a ddarperir gan yr ysgol fel y Cylch Meithrin. Nid yw'n glir a oes unrhyw gyfleusterau cymunedol eraill yn y pentref yn dilyn y wybodaeth a ddarparwyd gan yr ysgol.

7. *P'un a gaiff neu p'un a ellid gwella'r cyfleusterau eraill sydd ar gael yn y gymuned leol neu'r gymuned ehangach pe cai'r ysgol ei chau (e.e. gwella neuaddau pentref, meysydd chwarae, y cynlluniau chwarae a ddarperir yn ystod y gwyliau):*

Nid oes unrhyw gynlluniau i wella cyfleusterau eraill yn y gymuned leol neu'n ehangach fel rhan o'r cynigion presennol.

8. *Gwybodaeth am y cyfleusterau a'r gwasanaethau a ddarperir mewn unrhyw ysgol arall;*

Mae Ysgol y Dderwen yn ysgol gynradd ar gyfer disgyblion 3 i 11 oed. Mae'r ysgol yn elwa ar adeilad modern ac ardal chwarae â chyfarpar da ac mae'n darparu amgylchedd dysgu cefnogol a diddorol lle mae'r ffocws ar lesiant disgyblion, datblygiad personol, a chyflawniad academiaidd.

Mae gan yr ysgol ganolfan chwaraeon bwrpasol ar y safle, sydd hefyd yn hygyrch i'r cyhoedd yn gyffredinol, a thrwy hynny mae modd meithrin cysylltiadau cryf â'r gymuned leol. Mae disgyblion yn elwa ar sesiynau addysg gorfforol rheolaidd yn y ganolfan chwaraeon, ac ar hyn o bryd mae rhieni yn cael cynnig aelodaeth i'r gampfa am ddim yn ystod y cyfnod y mae eu plant wedi'u cofrestru yn yr ysgol.

Yn ogystal â'i chyfleusterau craidd, mae gan Ysgol y Dderwen Lyfrgell Goetir sydd wedi'i chynllunio i hyrwyddo cariad at ddarllen ymhlith disgyblion. Mae'r cyfleuster hwn yn cael ei ddefnyddio'n bennaf yn ystod oriau ysgol ond weithiau yn agor i rieni ar gyfer digwyddiadau arbennig.

Mae'r ysgol hefyd yn gweithredu fel ysgol goedwig ddynodedig, gan gynnig sesiynau dysgu awyr agored yn aml. Mae'r dull dysgu trwy brofiad hwn yn cefnogi llesiant

corfforol a meddyliol disgyblion, yn annog datblygiad cymdeithasol a phersonol, ac yn helpu i adeiladu gwytnwch a hunanhyder.

Mae ymwybyddiaeth amgylcheddol yn cael ei hyrwyddo trwy gyfrwng gardd Eco ar y safle, lle gall disgyblion gymryd rhan yn yr Eco Gyngor yn ystod amser cinio ac ar ôl ysgol. Defnyddir yr ardd i dyfu planhigion, ffrwythau a llysiau, ac mae'r disgyblion yn cael y cyfrifoldeb o ofalu amdani.

Mae Ysgol y Dderwen yn rhoi gwerth mawr ar ddarpariaeth allgyrsiol, gan gydnabod ei rôl wrth gefnogi cynnydd academiaidd a datblygiad personol. Mae'r ysgol yn cynnig ystod eang o glybiau a gweithgareddau ar ôl ysgol, gan gynnwys:

Clwb Coginio, Clwb Dawns, Clybiau Chwaraeon (pêl-droed, criced, pêl-rwyd, rygbi, hoci, rownderi), Clwb Eco, Clwb yr Urdd, Clwb Drama, Clwb Celf, Côr, Clwb Menter, Clwb Llyfrgell.

Mae gan Ysgol y Dderwen glwb brecwast a chlwb ar ôl ysgol.

9. Pellter ac amser teithio i ysgol amgen yn yr un categori iaith:

Y cynnig yw cau Ysgol y Fro a throsglwyddo disgyblion i Ysgol y Dderwen sydd tua 6.2 milltir ar hyd y B403 a'r A484. Mae'r amser teithio tua 15 munud.

10. Sut y gellid cefnogi'r rhieni a'r disgyblion i fanteisio ar yr ysgol arall ac unrhyw gyfleusterau y gall eu cynnig

Pe bai'r cynnig i gau Ysgol y Fro yn mynd rhagddo, bydd yr Awdurdod Lleol yn sicrhau bod trefniadau ar waith i gefnogi rhieni a disgyblion i fanteisio ar yr ysgol amgen i sicrhau cyfnod pontio hwylus. Bydd anghenion unigol yn cael eu rheoli drwy gydweithio â'r pennaeth a'r Ymgynghorydd Cymorth Addysg yn yr ysgol sy'n derbyn gan sicrhau bod y trefniadau mwyaf priodol ar waith i sicrhau bod rhieni a disgyblion yn manteisio'n gadarnhaol ar yr ysgol amgen. Os bydd rhieni'n dewis anfon eu plant i ysgol arall heblaw Ysgol y Dderwen, bydd angen iddynt ddilyn y polisi a'r broses Derbyn i Ysgolion sydd i'w gweld ar wefan Cyngor Sir Gaerfyrddin.

11. Yr effaith ar iechyd a llesiant, ee pe bai disgyblion yn llai abl i gerdded neu feicio i'r ysgol:

O ganlyniad i'r cynnig arfaethedig i gau'r ysgol, byddai disgyblion yn llai abl i gerdded neu feicio i'r ysgol sy'n derbyn oherwydd mwy o bellter a phryderon ynghylch diogelwch ar y ffyrdd. Gallai hyn leiha'u cyfleoedd ar gyfer gweithgarwch corfforol dyddiol, a allai gael effaith negyddol ar iechyd a llesiant rhai disgyblion. Fodd bynnag, mae'r ysgol sy'n derbyn yn cynnig ystod eang o glybiau chwaraeon fel y nodir uchod ac mae ganddi fynediad at gampfa, a fyddai'n helpu i liniaru rhai o'r effeithiau posibl trwy ddarparu cyfleoedd rheolaidd ar gyfer gweithgarwch corfforol yn ystod oriau ysgol a thu allan i oriau ysgol. Bydd yr Awdurdod Lleol yn ystyried lle bo'n bosibl a ellid cytuno ar bwynt casglu dynodedig ar gyfer y disgyblion hynny sy'n gymwys i gael cludiant, er mwyn galluogi disgyblion sy'n cerdded i'r ysgol ar hyn o bryd i barhau i gerdded rhan o'u taith ysgol pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo.

12. Unrhyw oblygiadau ehangach e.e. effaith ar ddarpariaeth trafndiaeth gyhoeddus, materion ehangach yn ymwneud â diogelwch cymunedol

Nid oes unrhyw effeithiau disgwylledig ar wasanaethau trafndiaeth gyhoeddus. Mae'n ofynnol yn ôl y polisi cludiant ysgol i ddarparu cludiant am ddim i unrhyw blentyn sy'n byw mwy na dwy filltir o'r ysgol briodol agosaf, felly bydd cludiant yn cael ei ddarparu i'r rhai sy'n gymwys.

Gallai colli adeilad yr ysgol hefyd olygu colli lle diogel dynodedig a ddefnyddir mewn argyfyngau cymunedol (e.e. fel lloches neu fan cyfarfod) ond nid yw'n glir a yw'r ysgol yn cael ei defnyddio at y diben hwn ar adeg ysgrifennu.

13. Ystyriaethau ychwanegol ar gyfer ysgolion gwledig

Mae'r Côd Trefniadaeth Ysgolion yn cynnwys nifer o ystyriaethau eraill sydd hefyd yn debygol o fod yn berthnasol o ran asesu effaith cau ysgol wledig ar y gymuned. Gan fod Ysgol y Fro yn cael ei nodi fel ysgol wledig, ystyrir y ffactorau hyn isod:

- ***A fyddai cau'r ysgol yn annog teuluoedd â phlant o oedran ysgol i adael y gymuned neu'n golygu bod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned.***

Pe bai'r cynnig yn mynd rhagddo, byddai'n gadael Llangyndeyrn heb ysgol leol ac o ganlyniad gallai'r pentref ddod yn llai deniadol i deuluoedd â phlant ifanc, gan gyflymu'r dirywiad demograffig a heneiddio'r boblogaeth. Wrth i deuluoedd o bosibl geisio mynediad haws at wasanaethau ac addysg, gall trosiant eiddo godi, ond gall y galw am dai gan deuluoedd ifanc ostwng.

- ***Pa effaith y gallai cau'r ysgol ei chael ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol, er enghraifft os mai'r ysgol yw'r unig adeilad cyhoeddus yn y gymuned***

Pe bai'r cynnig yn mynd rhagddynt a bod yr ysgol yn cau, gallai hyn gael effaith ar wasanaethau lleol, yn enwedig y Cylch Meithrin. Mae'r pentref yn elwa ar neuadd Eglwys Sant Cyndeyrn y gellid ei defnyddio ar gyfer digwyddiadau a digwyddiadau cymunedol ond nid yw'r wybodaeth a dderbyniwyd gan yr ysgol yn cadarnhau hyn yn benodol.

- ***Ai'r ysgol yw gwir ganolbwynt bywyd y gymuned ai peidio, ac yn cael ei defnyddio at ddibenion eraill – megis cyfarfodydd cyhoeddus, digwyddiadau lleol, ffeiriau, cyngorfeydd a chynulladau eraill – a fyddai naill ai'n dod i ben neu'n dioddef o gael eu symud i rywle arall;***

Nid yw'r wybodaeth a ddarperir gan yr ysgol yn nodi a yw'r ysgol yn cael ei defnyddio at ddibenion eraill heblaw'r Cylch Meithrin y byddai'n ofynnol iddo symud pe bai'r cynnig yn mynd rhagddynt.

- ***A fydd colli'r ysgol, a theuluoedd o bosibl, yn cael effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned;***

Gallai cau'r ysgol gael goblygiadau ehangach i gadernid economaidd y gymuned leol. Mae ysgolion gwledig yn aml yn gwasanaethu fel canolbwynt cymdeithasol ac economaidd pwysig, a gall eu cau gyfrannu at ddiboblogi, llai o alw am dai, a llai o ymwelwyr i fusnesau cyfagos. Gallai hyn, yn ei dro, leihau hyfywedd gwasanaethau a chyfleusterau lleol eraill.

- ***Effaith gyffredinol cau'r ysgol ar y gymuned leol (gan gynnwys colli cyfleusterau yn yr ysgol a ddefnyddir gan y gymuned leol)***

Pe bai'r cynigion yn mynd rhagddynt a bod yr ysgol yn cau, gallai fod yna effaith ar wasanaethau lleol, yn enwedig y Cylch Meithrin, ac efallai y bydd angen ei adleoli. Gallai cau'r ysgol hefyd arwain at golli cysylltiadau â nifer o sefydliadau a grwpiau cymunedol y cyfeirir atynt uchod. Er bod gan y pentref fynediad at Neuadd Eglwys Sant Cyndeyrn, a allai gynnal rhai o'r gwasanaethau a ddarperir yn yr ysgol ar hyn o bryd, nid yw gwybodaeth gan yr ysgol yn cadarnhau a yw hyn yn opsiwn hyfyw.

14. Materion a godwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori

Bydd hyn yn cael ei ddiweddarau ar ôl derbyn ymatebion i'r ymgynghoriad.

15. Casgliad

Gall gweithredu'r cynnig gael effaith ar y gymuned am y rhesymau a ddisgrifir uchod. Bydd y casgliad hwn yn cael ei ddiweddarau ar ôl derbyn ymatebion i'r ymgynghoriad.

Atodiad C: Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg

Cynnig a Chefnidir

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn cynnig cau Ysgol y Fro o 31 Rhagfyr 2026 a throsglwyddo disgyblion i Ysgol y Dderwen ac mae'r Asesiad hwn o'r Effaith ar y Gymraeg yn ategu cynnig y Cyngor. Mae'r ddwy ysgol yn y categori cyfrwng Cymraeg. Ystod oedran Ysgol y Fro yw 4-11 oed ac Ysgol y Dderwen yn 3-11 oed.

Mae [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#) yn ei gwneud yn ofynnol i gyrrff cyhoeddus ledled Cymru a enwir yn y ddeddf weithio tuag at gyflawni saith nod llesiant, gan gynnwys 'Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu'.

Cymraeg 2050 yw strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg a'i gweledigaeth yw bod y Gymraeg yn perthyn i bawb yng Nghymru. Nodir uchelgais Llywodraeth Cymru hefyd i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg a nifer y bobl sy'n siarad yr iaith, yn ogystal â'r ymrwymiad i weithio tuag at sicrhau miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 ac i barhau i annog mwy o bobl i ddefnyddio a siarad Cymraeg yn eu bywydau bob dydd.

Cymraeg 2050 yw'r prif bolisi sy'n llywio'r newidiadau i'r broses statudol o gynllunio addysg cyfrwng Cymraeg. Yn ôl strategaeth Cymraeg 2050, addysg drochi cyfrwng Cymraeg yw'r prif ddull o sicrhau bod plant yn gallu meithrin eu sgiliau Cymraeg, ac o greu siaradwyr newydd. Mae hefyd yn tynnu sylw at bwysigrwydd y sector blynyddoedd cynnar fel pwynt mynediad cynnar i addysg drochi, ac fel ffordd o gynyddu'r galw am addysg cyfrwng Cymraeg.

Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2022-2032) a Strategaeth Hybu'r Iaith Gymraeg (2023-28)

Mae [Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-2032](#) a [Strategaeth Hybu'r Iaith Gymraeg](#) Cyngor Sir Caerfyrddin yn cefnogi gweledigaeth Llywodraeth Cymru yn uniongyrchol ac maent yn sylfaen i gyfraniad y Cyngor at gyrraedd y targed a nodir yn strategaeth Llywodraeth Cymru. Bydd y cynnig hwn yn sicrhau bod Cyngor Sir Caerfyrddin yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau statudol mewn perthynas ag addysg cyfrwng Cymraeg drwy ei Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ac yn hyrwyddo cynnydd yn nifer y bobl o bob oed sy'n medru defnyddio'r Gymraeg gyda'u teuluoedd, yn eu cymunedau ac yn y gweithle. Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-32 Cyngor Sir Caerfyrddin yn datgan yn glir y nod a'r egwyddor o ddatblygu gallu ein disgyblion i ddefnyddio'r Gymraeg a'r Saesneg yn rhugl ac yn hyderus mewn amrywiaeth o sefyllfaoedd. Bydd hyn yn eu galluogi i ddod yn aelodau cyflawn o'r gymdeithas ddwyieithog y maent yn rhan ohoni, gan feithrin balchder yn ieithoedd, treftadaeth a diwylliant Sir Gaerfyrddin a Chymru.

Bydd y cynnig hwn yn cyfrannu at wireddu'r amcanion strategol yn [Strategaeth Hybu'r Iaith Gymraeg](#) Sir Gaerfyrddin sy'n anelu at 'wneud y Gymraeg yn brif iaith y Sir ac adfer y Gymraeg yn iaith a siaredir ac a ddefnyddir gan fwyafrif ein trigolion yn gyson, ac ym mhob agwedd ar fywyd'.

Cyfeiriad Gwasanaethau Addysg yn Sir Gaerfyrddin i'r dyfodol 2022-2032

Mae gan [Addysg Sir Gâr – Cyfeiriad Gwasanaethau Addysg Sir Gaerfyrddin i'r dyfodol 2022-2032](#) flaenoriaethau clir sy'n canolbwyntio ar bedair thema allweddol, sy'n gysylltiedig â'n Cenhadaeth Genedlaethol, pedwar diben Cwricwlwm i Gymru. Mae Diben 8 yn nodi y bydd Cyngor Sir Gaerfyrddin "yn hyrwyddo'r Gymraeg ac yn ymfalchïo yn nhreftadaeth a diwylliant unigryw Sir Gaerfyrddin".

Cwricwlwm i Gymru

Mae'r Gymraeg yn rhan annatod o [Gwricwlwm i Gymru](#) gyda'r nod o gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg hyderus sy'n rhan o'r system addysg statudol a sicrhau bod pob dysgwr, yn y dyfodol, yn gallu defnyddio'r Gymraeg ar ôl iddo adael yr ysgol. Mae'n pwysleisio'r ffaith y bydd y Gymraeg yn parhau i fod yn orfodol hyd at 16 oed.

Ar bwy fydd y cynnig hwn yn effeithio'n uniongyrchol?

Bydd y cynnig yn cael effaith ar ddisgyblion oed cynradd a'u teuluoedd yn ardal Llangyndeyrn sydd am gael eu haddysg mewn ysgol categori iaith cyfrwng Cymraeg.

Bydd y cynnig hwn yn cael effaith ar blant, pobl ifanc, rhieni a staff trwy gau eu hysgol a'u trosglwyddo i ysgol arall. Bydd hefyd yn cael effaith ar gymuned Llangyndeyrn gan y bydd darpariaeth addysg yn cael ei cholli pe bai'r cynigion yn mynd rhagddynt. Fodd bynnag, y cynnig yw trosglwyddo'r disgyblion i ysgol cyfrwng Cymraeg arall. Fel yr awgrymwyd yn yr adroddiad hwn, bydd ansawdd a safonau addysg i'r plant yn cael eu gwella.

Cynnig: Cau Ysgol y Fro a throsglwyddo'r disgyblion i ysgol Cyfrwng Cymraeg Ysgol y Dderwen.				
Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg				
Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws yr effaith	A oes unrhyw fesurau wedi'u nodi i liniaru unrhyw effaith negyddol neu i greu mwy o gyfleoedd cadarnhaol?	Effaith derfynol (yn dilyn dulliau lliniaru)
Categori Iaith yr ysgol (ffurfiol)	Mae'r ysgol sy'n destun cau a'r ysgol sy'n derbyn yn Gategori 3 – Cyfrwng Cymraeg. Diffinnir hyn fel a ganlyn - y Gymraeg yw'r brif iaith ar gyfer cyfathrebu mewnol yn yr ysgol. Mae'n cyfathrebu â rhieni a gofalmwr naill ai yn Gymraeg, yn Saesneg neu'n ddwyieithog yn ôl yr angen. Mae hon yn ysgol sydd ag ethos Cymraeg cadarn, gan gefnogi a galluogi'r dysgwyr i ddefnyddio'r Gymraeg ym mhob cyd-destun cymdeithasol yn yr ysgol a'r tu allan iddi. Mewn lleoliad trochi Cymraeg mae'r holl ddysgwyr yn cael eu haddysgu'n llawn yn Gymraeg, gyda Saesneg yn cael ei ddefnyddio ar adegau i sicrhau dealltwriaeth yn ystod cyfnod cynnar y trochi. O 7 oed ymlaen bydd o leiaf 80% o weithgareddau ysgol y dysgwr (yn gwricwlaidd ac yn allgyrsiol) yn Gymraeg. Byddai'r cynnig yn sicrhau bod darpariaeth Gymraeg ar gael.	Niwtral	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol

Categori laith yr ysgol (anffurfiol)	Mae'r Siarter laith yn cefnogi plant a phobl ifanc i ddefnyddio'r Gymraeg ym mhob agwedd ar eu bywydau a'i nod yw cynyddu'r defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg ac mae'n rhan o Ddeiliant 5 y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Mae Ysgol y Fro ac Ysgol y Dderwen wedi ennill Gwobr Aur y Siarter laith. Byddai'r cynnig hwn felly yn sicrhau parhad yn hyn o beth. Byddai'r cynnig hwn yn cryfhau'r cyfleoedd i ddisgyblion ddefnyddio'r Gymraeg yn ffurfiol ac yn anffurfiol gydag ystod ehangach o gyfoedion. Mae Ysgol y Fro yn ymgysylltu â'r gymuned leol, mewn amrywiaeth o ffyrdd, drwy gyfrwng y Gymraeg. Gallai'r cynnig hwn leihau'r ymgysylltiad lleol â'r Gymraeg y tu hwnt i'r unigolion hynny sy'n uniongyrchol gysylltiedig â'r ysgol.	Niwtral	Mae gan Ysgol y Dderwen gysylltiadau cryf â'r gymuned i gefnogi darpariaeth a phrofiadau'r ysgol a gynigir i ddisgyblion. Byddai'r disgyblion yn cael cyfleoedd i elwa o ymgysylltu â'r gymuned i ategu gweithgareddau cwricwlaidd ac allgyrsiol.	
Gwybodaeth am safonau'r Gymraeg yn yr ysgol	Ysgol y Fro Ym mis Chwefror 2025, nododd adroddiad arolygu Estyn ar Ysgol y Fro y canlynol: "<i>O'u manau cychwyn amrywiol, mae llawer o ddisgyblion yn datblygu eu medrau cyfathrebu yn effeithiol gan gaffael y Gymraeg yn llwyddiannus mewn gweithgareddau ysgogol yn yr amgylchedd dysgu, gan gynnwys yr ardal ddysgu allanol. Yn gyffredinol, nid yw disgyblion yn datblygu eu medrau ysgrifennu'n ddigon effeithiol ar draws y meysydd dysgu.</i>"	Cadarnhaol	Gallai'r cynnig i drosglwyddo disgyblion i Ysgol y Dderwen gael effaith gadarnhaol ar ddilyniant disgyblion yn y Gymraeg oherwydd bod disgyblion yn cael eu haddysgu gyda charfan o ddisgyblion o oedran tebyg. Un o gryfderau Ysgol y Dderwen yw'r ffordd y mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn cyfathrebu i safon uchel yn y Gymraeg.	Ddim yn berthnasol

	<i>Mae ansawdd eu gwaith yn anaeddfed ac nid oes ganddynt afael digon cadarn ar elfennau sylfaenol iaith. Mae'r ysgol yn cydweithio'n dda â'r rhieni ac aelodau'r gymuned ac mae'n rhan bwysig o'r ardal leol. Mae hyn yn cefnogi'r disgyblion i werthfawrogi'r Gymraeg, ynghyd â hanes a thraddodiadau lleol a chenedlaethol."</i> Roedd arolygiad Estyn yn adlewyrchu'r angen i gryfhau cynllunio ar gyfer dilyniant yn Ysgol y Fro. Mae cynllun gweithredu ar waith i gefnogi'r argymhelliad hwn mewn perthynas â chodi safonau. O'u mannau cychwyn amrywiol, mae llawer o ddisgyblion yn datblygu eu medrau cyfathrebu yn effeithiol gan gaffael y Gymraeg yn llwyddiannus mewn gweithgareddau ysgogol yn yr amgylchedd dysgu, gan gynnwys yr ardal ddysgu allanol. Mae disgyblion yn dylanwadu ar yr hyn maent yn ei ddysgu ac yn datblygu eu dealltwriaeth o'r hyn sydd angen iddynt ei wneud er mwyn gwella eu gwaith. Fodd bynnag, mae hyn yn ei ddyddiau cynnar. Yn yr arfer orau, mae athrawon yn holi'r disgyblion yn fedrus er mwyn ymestyn eu dealltwriaeth o wahanol feysydd dysgu. Mae athrawon yn darparu amgylchedd dysgu cynhwysol a chefnogol i'r disgyblion sydd, er enghraifft, yn hyrwyddo diwylliant darllen gwerthfawr. Trwy gynhالياeth gyson yr athrawon, mae llawer o ddisgyblion yn cydweithio'n dda tra'n		Byddai'r opsiwn hwn hefyd yn rhoi mwy o gyfleoedd i ddisgyblion sgwrsio a chydweithio drwy'r Gymraeg, mewn sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol, gydag ystod ehangach o gyfoedion.	
--	---	--	--	--

	datblygu eu gallu i ddarllen, er enghraifft wrth ddilyn cyfarwyddiadau fel rhan o weithgareddau datrys problemau ymarferol. Yn gyffredinol, nid yw disgyblion yn datblygu eu medrau ysgrifennu'n ddigon effeithiol ar draws y meysydd dysgu. Mae ansawdd eu gwaith yn anaeddfed ac nid oes ganddynt afael digon cadarn ar elfennau sylfaenol iaith. Ysgol y Dderwen Dywed adroddiad arolygu diweddaraf Ysgol y Dderwen gan Estyn: <i>"Un o gryfderau'r ysgol yw'r ffordd y mae rhan fwyaf y disgyblion yn cyfathrebu i safon uchel yn y Gymraeg. Yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol, maent yn gwneud cynnydd eithriadol yn eu medrau llafar. Drwy'r Cyfnod Sylfaen, mae'r rhan fwyaf yn gwrando'n ofalus ac yn trafod eu gwaith yn hyderus gan ddefnyddio ystod gynyddol o batrymau iaith a geirfa. Ar draws cyfnod allweddol 2, mae'r rhan fwyaf yn dangos parch gwirioneddol wrth wrando ar safbwyntiau eraill. Maent yn siarad yn aeddfed yn y Gymraeg a Saesneg gan ddefnyddio iaith ffurfiol lle bo'n briodol, er enghraifft wrth gyflwyno rhaglen radio'r ysgol. Wrth drafod yn y Gymraeg, defnyddiant eu tafodiaith leol yn gwbl naturiol wrth gynnal sgwrs. Mae bron pob aelod o staff yn fodelau iaith rhagorol ac yn rhoi bri ar ddatblygu ac arddel tafodiaith Sir Gaerfyrddin. Maent yn annog disgyblion i ddefnyddio'r Gymraeg yn ystod gweithgareddau ffurfiol ac anffurfiol. O</i>		
--	--	--	--

	<i>ganlyniad, mae gan lawer o ddisgyblion hŷn fedrau trawsieithu cadarn ac maent yn datblygu'n ddysgwyr dwyieithog cymwys a hyderus. Mae'r athrawon yn cynllunio ystod eang o weithgareddau ymestynnol er mwyn datblygu ymwybyddiaeth a gwerthfawrogiad da iawn o hanes, diwylliant a thraddodiadau Cymru ymysg y rhan fwyaf o'r disgyblion."</i>			
Gwybodaeth am weithgareddau ar ôl ysgol sy'n rhoi cyfleoedd ychwanegol i ddefnyddio'r Gymraeg yn yr ysgol e.e. clybiau'r Urdd	Ysgol y Fro Mae Ysgol y Fro yn mynd ati i hyrwyddo'r Gymraeg trwy ddigwyddiadau'r ysgol a gweithgareddau anffurfiol. Mae'r ysgol yn cynnig clwb ar ôl ysgol unwaith yr wythnos. Ysgol y Dderwen Mae'r Gymraeg yn ganolog i werthoedd Ysgol y Dderwen ac yn yr un modd i werthoedd Clwb y Mes – clwb gofal yr ysgol. Yma, mae disgyblion yn cael cyfle i sgwrsio yn Gymraeg gyda'u ffrindiau cyn ac ar ôl ysgol, gan mai staff yr ysgol yn bennaf sy'n gweithio yn y Clwb, mae'r agwedd hon yn cael ei hatgyfnerthu mewn ffordd gwbl naturiol ac fel estyniad o dôn ac ethos yr ysgol. Yn ogystal â gofal yn ystod y tymor, cynhelir clwb gwyliau yn ystod pob gwyliau ysgol o ddydd Llun i ddydd Iau, ac eithrio gwyliau'r Nadolig, unwaith eto yn cynnig cyfleoedd i ddatblygu a defnyddio'r Gymraeg. Sefydliad amlwg iawn yng nghyd-destun Ysgol y Dderwen yw'r Urdd. Mae ein disgyblion yn cael ystod eang o brofiadau drwy gymryd rhan yng nghystadlaethau a gweithgareddau	Cadarnhaol	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol

	diwylliannol, chwaraeon ac eisteddfod y mudiad. Ym Mlynnyddoedd 4–6, mae ein disgyblion hefyd yn cael y cyfle i fynd ar gyrsiau preswyl i ganolfannau'r Urdd ledled Cymru – Caerdydd, Llangrannog a Glanllyn. Mae clybiau chwaraeon ar ôl ysgol, dan ofal yr Urdd, hefyd yn cael eu cynnal yn rheolaidd ar dir yr ysgol drwy gydol y flwyddyn. Mae Ysgol y Dderwen yn y broses o groesawu Cylch Meithrin Caerfyrddin, gyda'r nod y bydd yn cynnal sesiynau bore, prynhawn a thrwy'r dydd a fydd yn arwain at ofal cofleidiol i blant iau yr ysgol. Mae'r ysgol hefyd yn cael ei chynrychioli'n gyson yn y gymuned mewn gweithgareddau fel Gŵyl Canol Dre, cyngherddau cerddorol, ac ymweliadau â chartrefi gofal preswyl, sydd unwaith eto yn cynnig cyfleoedd i ddisgyblion ddatblygu eu Cymraeg.			
Gwybodaeth ynghylch a yw'r ysgol yn darparu cyfleusterau i aelodau'r gymuned ddysgu Cymraeg, neu gyfleusterau iddynt ymgymryd â gweithgareddau trwy gyfrwng y Gymraeg a lle gellid darparu unrhyw	Ysgol y Fro Mae Ysgol y Fro yn annog disgyblion i rannu a defnyddio'r Gymraeg gyda'u teuluoedd gartref, gan helpu rhieni i ddysgu ochr yn ochr â nhw mewn ffordd naturiol a ddiddorol. Nid yw'r ysgol yn cynnig gwersi Cymraeg ffurfiol i rieni, mae'r dull hwn yn cefnogi ac yn cryfhau'r defnydd o'r Gymraeg o fewn y gymuned. Mae'r ysgol yn falch o'i chysylltiadau cryf â'r ardal leol. Mae cysylltiadau agos â'r Eglwys	Niwtral	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol

gyfleusterau amgen;	leol a Chymdeithas Les y Pentref lle mae gan yr ysgol ddarn o dir i dyfu ffrwythau a llysiau. Mae'r ysgol hefyd yn gweithio'n agos gyda'r Eglwys leol, ffermydd, cynhyrchwyr mêl, a'r clwb bowlio. Mae cymuned yr ysgol wedi ymrwymo i gefnogi achosion da, gan godi arian yn rheolaidd ar gyfer elusennau fel Macmillan, gyda chefnogaeth ragorol gan rieni a'r gymuned ehangach. Mae'r ysgol yn mynd ati i hyrwyddo'r Gymraeg trwy ddigwyddiadau'r ysgol a gweithgareddau anffurfiol. Mae plant yn cael eu hannog i rannu a defnyddio'r Gymraeg gyda'u teuluoedd gartref, gan helpu rhieni i ddysgu ochr yn ochr â nhw mewn ffordd naturiol a diddorol. Er nad yw'r ysgol yn cynnig gwersi Cymraeg ffurfiol i rieni, mae'r dull hwn yn cefnogi ac yn cryfhau'r defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned. Ysgol y Dderwen: Mae gan Ysgol y Dderwen gysylltiadau cryf â'r gymuned i gefnogi darpariaeth a phrofiadau'r ysgol a gynigir i ddisgyblion. Byddai'r disgyblion yn cael cyfleoedd i elwa o ymgysylltu â'r gymuned i ategu gweithgareddau cwricwlaidd ac allgyrsiol.			
P'un a allai fod yn briodol darparu cyfleusterau ar ôl	Ar hyn o bryd mae'n annhebygol y bydd angen unrhyw gyfleusterau ar ôl ysgol ychwanegol yn Ysgol y Dderwen i sicrhau safonau yn y			

ysgol ychwanegol mewn unrhyw ysgol arall i ddiogelu ymhellach safonau yn y Gymraeg;	Gymraeg ymhellach, fodd bynnag, bydd hyn yn cael ei fonitro dros amser a bydd ymyriadau yn cael eu cyflwyno os ystyrir eu bod yn angenrheidiol. Un o gryfderau Ysgol y Dderwen yw'r ffordd y mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn cyfathrebu i safon uchel yn y Gymraeg.	Cadarnhaol	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol
Sut y gellid cefnogi'r rhieni a'r disgyblion i fanteisio ar yr ysgol arall ac unrhyw welliannau penodol o ran yr iaith sy'n cael eu cynnig (e.e. sut y cynorthwyr disgyblion i gymryd rhan mewn gweithgareddau a ddarperir gan yr Urdd, Mentrau Iaith);	Rhoddir cryn bwyslais ar weithgareddau'r Urdd yn Ysgol y Dderwen ac mae'r ysgol yn cymryd rhan frwd mewn amrywiaeth o gystadlaethau a drefnir gan yr Urdd bob blwyddyn e.e. yr Eisteddfod.	Niwtral	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol
Yr effeithiau y gallai penderfyniad polisi eu cael ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai	Nid yw'r cynnig hwn yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, bydd y disgyblion yn parhau i gael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg. Mae Cyngor Sir Caerfyrddin hefyd yn cydnabod pwysigrwydd defnyddio'r Gymraeg	Niwtral	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol

ffafriol na'r Saesneg	y tu hwnt i'r ystafell ddosbarth. Drwy Strategaeth Hybu'r Iaith Gymraeg y cyngor a thrwy weithio gyda'n partneriaid, byddwn yn parhau i wneud y mwyaf o'r cyfleoedd i holl ddisgyblion Sir Gaerfyrddin a'n cymunedau ddefnyddio'r Gymraeg ym mhob agwedd ar fywyd bob dydd.			
Gwybodaeth ynghylch sut mae'r cynnig yn cyd-fynd â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yr awdurdod ac unrhyw gamau y bydd angen eu cymryd yn y dyfodol o ganlyniad i'r newid i barhau i gydymffurfio â'r cynllun neu gyrraedd targedau'r cynllun.	Y weledigaeth: Y flwyddyn 2050: <i>Mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu, mae nifer y siaradwyr wedi cynyddu i filiwn a chaiff ei defnyddio ym mhob agwedd ar fywyd. Ymhlith y rheini nad ydynt yn ei siarad mae yna ewyllys da tuag ati ac ymdeimlad o berchnogaeth ohoni. Mae yna werthfawrogiad hefyd o'i chyfraniad i ddiwylliant, cymdeithas ac economi Cymru. Ein gweledigaeth ym mhob rhan o'r wlad yw creu amodau ffafriol sy'n cefnogi'r broses o gaffael yr iaith a'r arfer o ddefnyddio sgiliau Cymraeg. Rydym am weld cynnydd yn yr arfer o drosglwyddo'r iaith o fewn y teulu, yr arfer o gyflwyno'r Gymraeg yn gynnar i bob plentyn a system addysg sy'n rhoi sgiliau Cymraeg i bawb.</i> Mae Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-2032 Cyngor Sir Caerfyrddin. Mae'n nodi gweledigaeth, nod ac amcanion yr awdurdod ar gyfer datblygu addysg cyfrwng Cymraeg dros gyfnod o ddeng mlynedd. Nid yw'r cynnig yn uniongyrchol gysylltiedig â'r targedau yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yr Awdurdod Lleol.	Cadarnhaol	Mae Ysgol y Dderwen yn ysgol 3-11 oed ac mae'n cynnig addysg y Blynyddoedd Cynnar a fydd yn galluogi disgyblion o ddalgylch Ysgol y Fro i gael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg o oedran cynharach, gan sicrhau eu bod yn ymdrochi yn y Gymraeg o oedran cynharach nag oedran ysgol statudol. Gallai'r cynnig hwn gefnogi Deilliant 1 Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (Mwy o blant meithrin/tair oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg) Efallai y bydd y cynnig yn cefnogi Deilliant 5 Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (Mwy o gyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destunau gwahanol yn yr ysgol). Mae Ysgol y Dderwen yn darparu cyfleoedd allgyrsiol arbennig lle gall disgyblion ddefnyddio eu Cymraeg mewn sefyllfaoedd anffurfiol. Mae	Ddim yn berthnasol

	Mae'r ysgol sy'n destun cau a'r ysgol sy'n derbyn yn Gategori 3 – Cyfrwng Cymraeg. Felly byddai'r cynnig yn sicrhau bod darpariaeth Gymraeg ar gael.		adroddiad arolygu diweddaraf Estyn yr ysgol yn dweud '<i>Tu allan i'r ysgol, mae mwyafrif y disgyblion yn cyfrannu'n dda i'w dysgu, trwy gymryd rhan mewn gweithgareddau all-gwricwlaidd, er enghraifft chwaraeon ac eisteddfodau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol. Maent yn ymfalchïo mewn perfformio o flaen disgyblion eraill mewn gwasanaethau ysgol.</i>' Efallai y bydd y cynnig hwn yn cefnogi Deilliant 6 Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol). Byddai gan Ysgol y Dderwen fynediad at dîm mwy o staff ac adnoddau i gefnogi disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol drwy gyfrwng y Gymraeg.	
--	---	--	---	--

Casgliad a Chrynodeb

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn rhagweld effaith gadarnhaol ar y cyfan ar y Gymraeg o ganlyniad i'r cynnig hwn i gau Ysgol y Fro a throsglwyddo'r disgyblion i Ysgol y Dderwen o 31 Rhagfyr 2026.

Bydd yr asesiad effaith hwn yn cael ei ddiweddarau drwy gydol y broses i adlewyrchu unrhyw adborth sy'n dod i law.

Atodiad D: Ysgolion y mae'r cynnig yn debygol o effeithio arnynt

Enw'r ysgol		Ysgol Gynradd Bancffosfelen	Ysgol Gynradd WRh Llanddarog	Ysgol Gynradd WRh Glanyfferi	Ysgol Gynradd Llangynnwr	Ysgol Y Dderwen	Ysgol Gymraeg Gwenllian	Ysgol Gynradd Gwynfryn	Ysgol Gynradd Mynyddygarreg
Lleoliad yr Ysgol		Bancffosfelen, SA15 5DR	Llanddarog, SA32 8BJ	Glanyferi, SA17 5TB	Lon Penymorfa, Pensarn, SA31 2NN	Heol Spurrell, Caerfyrddin SA31 1TG	36 Heol Y Orsaf, Cydwelli, SA17 4UT	Heol y Meinciau, Pontiets, Llanelli, SA15 5SN	Mynyddygarreg, Cydwelli, SA17 4RL
Ystod Oedran		4-11	4-11	4-11	3-11	3-11	3-11	4-11	4-11
Categori'r Ysgol (Cymunedol, Gwirfoddol a Gynorthwyr, Gwirfoddol a Reolir)		C	VC	VC	C	C	C	C	C
Categori laith		3 (Cyfrwng Cymraeg)	3 (Cyfrwng Cymraeg)	3 (Cyfrwng Cymraeg)	3,2 Blynyddoedd Cynnar a CA1 Cyfrwng Cymraeg / CA2 Dwy Ffrwd	3 (Cyfrwng Cymraeg)	3 (Cyfrwng Cymraeg)	3 (Cyfrwng Cymraeg)	3 (Cyfrwng Cymraeg)
Nifer y disgyblion ar y gofrestr (CYBLD 2025)	Meithrin	3	5	3	46	37	20	2	1
	Derbyn – B.6	51	64	23	272	321	103	54	27
	Cyfanswm	54	69	26	318	358	123	56	28
Nifer y disgyblion ar y gofrestr yn flaenorol (gan gynnwys disgyblion meithrin) (CYBLD)	Ionawr 2024	56	70	31	316	371	131	59	34
	Ionawr 2023	53	74	30	311	395	136	62	39
	Chwefror 2022	55	80	26	322	382	137	57	38
	Ebrill 2021	52	91	31	327	382	126	59	36

Enw'r ysgol		Ysgol Gynradd Bancffosfelen	Ysgol Gynradd WRh Llanddarog	Ysgol Gynradd WRh Glanyfferi	Ysgol Gynradd Llangynnwr	Ysgol Y Dderwen	Ysgol Gymraeg Gwenllian	Ysgol Gynradd Gwynfryn	Ysgol Gynradd Mynyddgarreg
Amcanestynia dau o Nifer y Disgyblion (ac eithrio disgyblion meithrin) (2025)	Ionawr 2026	52	62	27	279	322	100	58	28
	Ionawr 2027	56	61	27	280	318	105	55	28
	Ionawr 2028	58	63	30	275	308	106	59	30
	Ionawr 2029	52	62	30	277	296	110	63	30
	Ionawr 2030	56	64	31	280	311	107	61	32

Enw'r ysgol	Ysgol Gynradd Bancffosfelen	Ysgol Gynradd WRh Llanddarog	Ysgol Gynradd WRh Glanyfferi	Ysgol Gynradd Llangynnwr	Ysgol Y Dderwen	Ysgol Gymraeg Gwenllian	Ysgol Gynradd Gwynfryn	Ysgol Gynradd Mynyddygarreg
Capasiti Meithrin 24/25	12	11	14	32	44	17	11	6
Capasiti Derbyn – B6 24/25	86	83	108	291	317	123	85	49
Cyfan-swm Capasiti 24/25	98	94	122	323	361	140	96	55
Capasiti Meithrin 25/26	12	11	8	34	45	19	10	7
Capasiti Derbyn – B6 25/26	86	83	69	291	321	137	85	54
Cyfan-swm Capasiti 25/26	98	94	77	325	366	156	95	61
Cost fesul disgybl (2024/25)	£4,709	£316,847	£6,632	£4,718	£4,562	£4,884	£4,883	£203,295
Cyllideb yr Ysgol (2024/25)	£263,728	£4,526	£205,593	£1,424,697	£1,630,808	£567,231	£288,102	£5,979
Cost fesul disgybl (2025/26)	£5,186	£4,930	£6,868	£5,033	£4,887	£4,796	£5,268	£6,059
Cyllideb yr Ysgol (2025/26)	£280,062	£340,197	£187,567	£1,542,565	£1,703,144	£565,972	£295,005	£169,653
Canlyniad Arolygiad Estyn	Ddim mewn categori gweithgarwch dilynol (2018)	Ddim mewn categori gweithgarwch dilynol (2019)	Ddim mewn categori gweithgarwch dilynol (2022)	Ddim mewn categori gweithgarwch dilynol (2025)	Ddim mewn categori gweithgarwch dilynol (2017)	Ddim mewn categori gweithgarwch dilynol (2023)	Ddim mewn categori gweithgarwch dilynol (2025)	Ddim mewn categori gweithgarwch dilynol (2023)
Categori Cyflwr Adeilad	C	B	B	B	A	B	C	C
Categori Addasrwydd Adeilad	D	B	B	C	A	B	B	A